

2019 -2023

DRIFTSPLAN FOR FISK I RANDSFJORDEN Revidert 2019

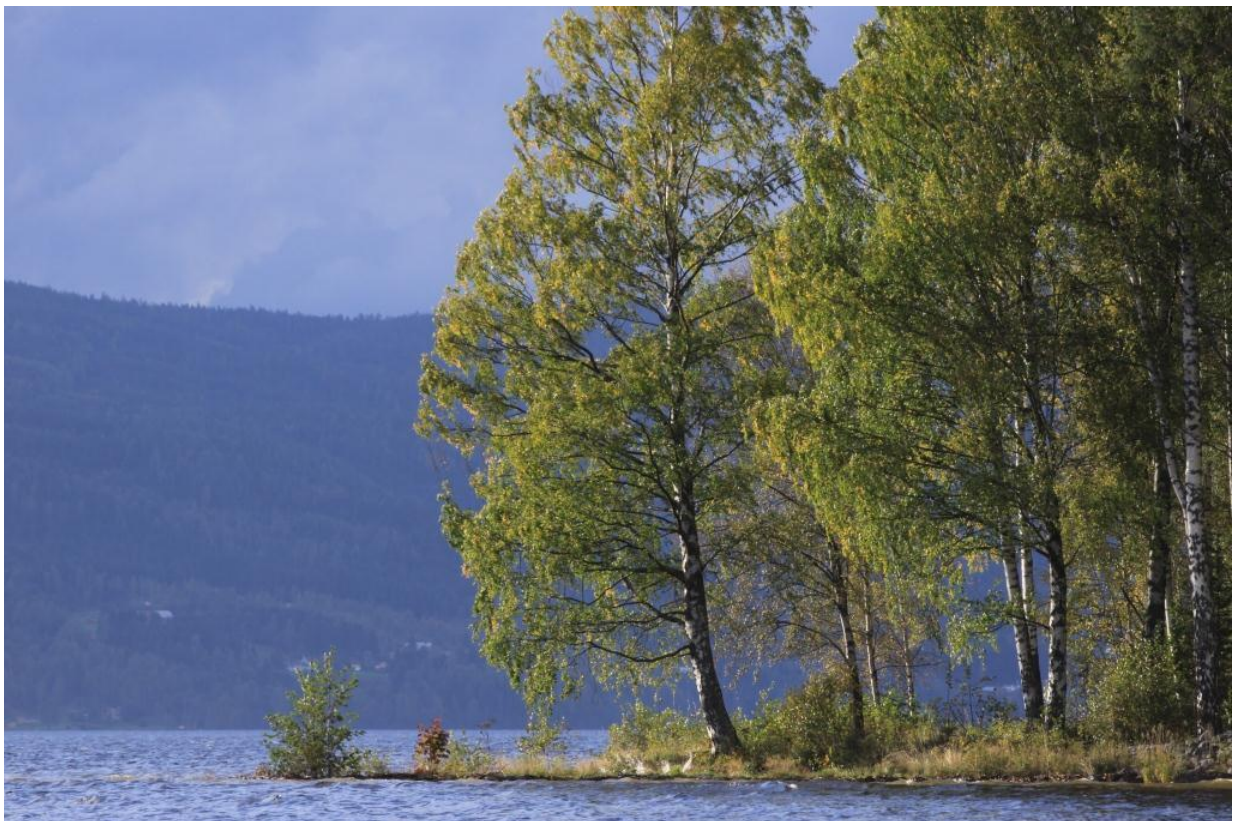
For kommunene Jevnaker, Gran,
Søndre Land og Nordre Land.

Kistefos Skogtjenester

ved Geir Høitomt

Innhold

Forord	3
1. Innledning	4
2. Planområdet	5
3. Dagens situasjon	15
4. Utfordringer	33
5. Målsetting	36
6. Tiltaksplan	37
7. Økonomi	39
8. Litteratur	40
9. Vedlegg	49

Randsfjorden ved Kråkvika i Hov. Foto: Geir Høitomt

Forord

Lakse- og innlandsfiskelovens § 25 inneholder bestemmelser om organisering og drift av vassdrag, herunder driftsplaner og driftsplanlegging.

*” Når det finnes hensiktsmessig skal det utarbeides driftsplan for et vassdrag eller et fiskeområde.”
..... ” Driftsplan utarbeides av fiskerettshaverne, om nødvendig med bistand fra fiskeforvaltningen.”*

Det er grunneierne som har ansvaret for å utarbeide driftsplaner for et vassdrag, og Randsfjorden grunneierforening utarbeidet driftsplan for Randsfjorden i 2013.

Arbeidet var den gang organisert med et driftsplanutvalg bestående av representanter fra Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet (kommunene), Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og frivillige organisasjoner/lokalt reiseliv.

Driftsplanutvalget la til grunn materiale fra en rekke undersøkelser som er foretatt i vassdraget. Dessuten ble det gjennomført befaringer, møte med interesserte organisasjoner og behandling i flere omganger i grunneierforeningen.

Dette dokumentet er en revidert utgave av planen fra 2013. Revisjonen er foretatt parallelt med tilsvarende prosess i tilløpselvene Dokka og Etna. Et felles driftsplanutvalg bestående av representanter fra de 4 involverte grunneierlagene har gjennomført revisjonen. I prosessen er det avholdt flere møter, også med relevante interesseorganisasjoner. Geir Høitomt har vært sekretær og ført revisjonen i pennen.

Driftsplanutvalget håper at driftsplanen vil bli et nyttig redskap for fiskeforvaltningen i vassdraget og at grunneierlaget følger opp de tiltak som er foreslått, enten alene eller i samarbeid med andre.

Driftsplanen er vedtatt på Randsfjorden grunneierforening i mai 2019.

Dokka 27.5.2019
Geir Høitomt
(sekretær for revisjonen)

1. Innledning

Fiske omfatter en stor og betydelig ressurs både som ledd i utmarksnæring, bygdeturistnæring og som rekreasjonskilde for allmennheten. Lov om innlandsfiske og laksefiske tillegger rettighetshaverne et ansvar for utarbeidelse av driftsplan for fisk. Driftsplanen skal være et verktøy for best mulig forvaltning av fiskeressurser og fiskens livsmiljø, samt en utnyttelse av disse.

Lov 1992-05-15 nr.47. Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v.

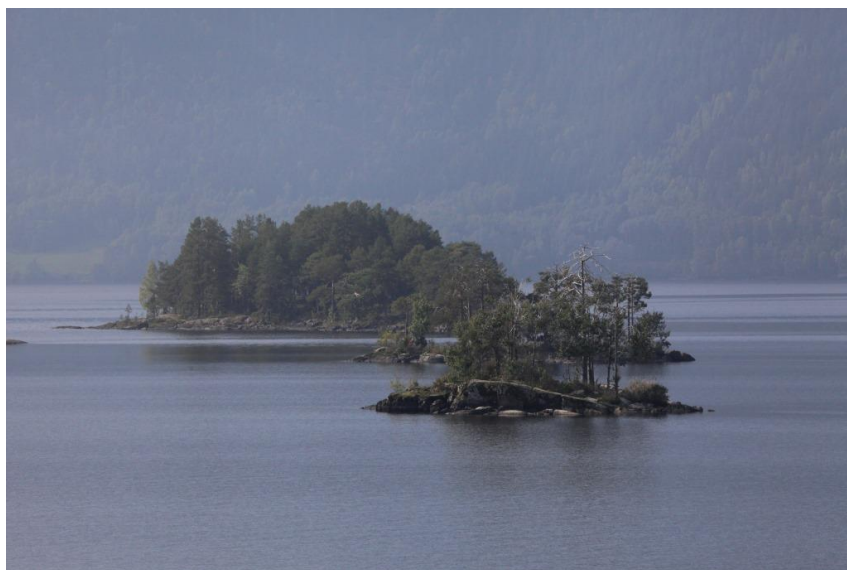
KAPITTEL V, § 25 ORGANISERING OG DRIFT AV VASSDRAG, DRIFTSPLANER

Når det finnes hensiktsmessig skal det utarbeides driftsplan for et vassdrag eller et fiskeområde. Driftsplanen bør inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området med forslag til kultiverings- og utnyttelsesplan. Videre bør den inneholde forslag om det innbyrdes forhold og størrelse av fiskerettighetene i vassdraget, om organisering av fiskeinteressene, om bortleie eller salg av fiskekort, mengden av fisk som skal tas opp, om redskapsbruk, om minstemål, fredningstider og økonomiske forhold ved tiltaket. Driftsplan utarbeides av fiskerettshaverne, om nødvendig med bistand fra fiskeforvaltningen.

I forvaltningsplan for storørret i Norge (DN 1997) er det en sentral målsetting at alle innsjø- og elvesystemer med storørret skal ha driftsplan. Randsfjorden har flere stammer av storaure som gyter i ulike tilløpselver, hvorav Dokka, Etna, Lomsdalselva, Bjonelva, Fallselva, Gullerudelva og Vigga er de viktigste (Hegge m.fl. 1990). Rettighetshaverne i Randsfjorden ser det derfor som en viktig oppgave å ha en slik plan for dette vassdragsavsnittet. Dette dokumentet er en revidert utgave av 1.generasjon driftsplan som ble utarbeidet i 2013.

Driftsplanarbeidet ble i 2013 organisert med et driftsplanutvalg bestående av representanter fra Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet (kommunene), Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og Randsfjorden fiskeforening. I planprosessen la man vekt på å involvere lokale reiselivsbedrifter, kommunene, fiskeforeninger, regulanter og andre aktuelle grupper. Dette ble gjort i form av direkte kontakt, fellesmøter med driftsplanutvalget og deltagelse på befaringer og i høringsprosessen.

Denne reviderte planen er utarbeidet av valgte representanter fra Randsfjorden grunneierforening og Randsfjordforbundet (kommunene). Fylkesmannen i Innlandet v/Ola Hegge er løpende orientert om arbeidet. Det har i revideringsprosessen vært avholdt møter med representanter for Randsfjorden fiskeforening og Vannområde Randsfjord. Geir Høitomt fra Kistefos Skogtjenester har vært sekretær i arbeidet.

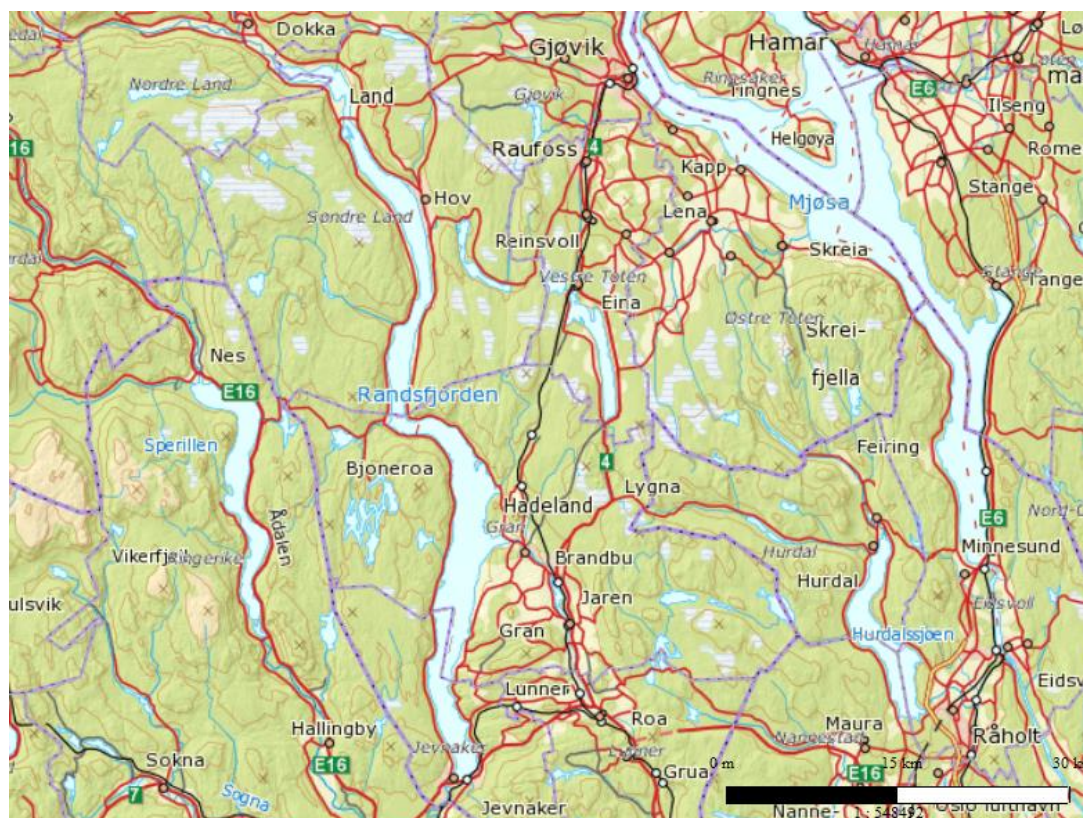
Ved Kongeøyene i Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

2. Planområdet

2.1 Beliggenhet

Driftsplanen omfatter hele Randsfjorden fra Jevnaker i sør til Dokkadeltaet i nord (figur 1). Driftsplanområdet berører dermed kommunene Jevnaker, Gran, Søndre Land og Nordre Land. Randsfjorden er med sine 140 km² Norges fjerde største innsjø. Fjorden er 75 km lang og er på sitt dypeste 131 meter. Totalt nedbørsfelt er på 3663 km², hvorav 25 % ligger over 1000 m.o.h. Kommunene Jevnaker, Gran og Søndre Land har alle en stor del av fjorden, mens Nordre Land har en mindre del opp mot Dokkadeltaet og de sentrale tilløpselvene Etna og Dokka.

Randsfjorden er regulert ved Jevnaker og reguleringshøyden er 3 meter (NVE informerte i februar 2019 at det er en pågående sak om fastsettelse av endelig manøvreringsreglement).

Figur 1. Randsfjorden, beliggenhet.

Randsfjorden. Morfologiske og hydrologiske data.

Høyde over havet: 131,5 – 134,5 m
 Største lengde: 75 km
 Største bredde: 5,2 km
 Største målte dyp: 131 m
 Overflateareal: 140 km²
 Volum: 7305 mill.m³
 Middeldyp: 47 m
 Nedbørsfelt: 3665 km²
 Midlere årlig avløp: 1832 mill.m³
 Midlere avrenning: 58 m³/sek
 Teoretisk oppholdstid: 4,0 år

Randsfjorden ved Jevnaker. Foto: Geir Høitomt

Randsfjorden mot Bjønroa. Foto: Geir Høitomt

2.2 Berggrunn

Vassdraget er en del av Drammensvassdraget, og den nordlige delen av nedbørfeltet består av sparagmitter (skifrige sandsteiner) og fylitter (omdannede kambrosiluriske bergarter). Vestsiden av Randsfjorden består av grunnfjell (gneis og granitt). Det samme gjør østsiden ned til Røykenvika hvor kambrosiluriske bergarter (leirskifer og kalkstein) overtar og dominerer ned til Jevnaker. Denne fordelingen i geologien er med på å gi enkelte regionale variasjoner i vannkvaliteten.

2.3 Vassdragsreguleringer

Driftsplanområdet berøres av flere kraftutbygginger: Randsfjordsreguleringen, Dokkautbyggingen, Fallselva m.fl. Størst betydning i denne sammenheng har Randsfjordreguleringen.

Randsfjorden har vært regulert siden 1916. I 1951 ble reguleringshøyden økt fra den opprinnelige 2,4 meter til 3 meter. I forhold til naturlig vannstand er fjorden demt opp 2,4 meter og senket 0,6 meter. Trolig var vannstanden i Randsfjorden også noe regulert før 1916 i forbindelse med tømmerfløting.

Gjeldende manøvreringsreglement sier at Randsfjordens magasin skal reguleres innenfor HRV på kt. 134,50 og LRV på kt. 131,50 etter følgende bestemmelser:

Vannstander i sommerhalvåret skal være mellom kt. 133,75 og kt. 134,25

Pålegg om minstevannføring (Randselva) 20 m³/s mellom 133,50 og 133,75

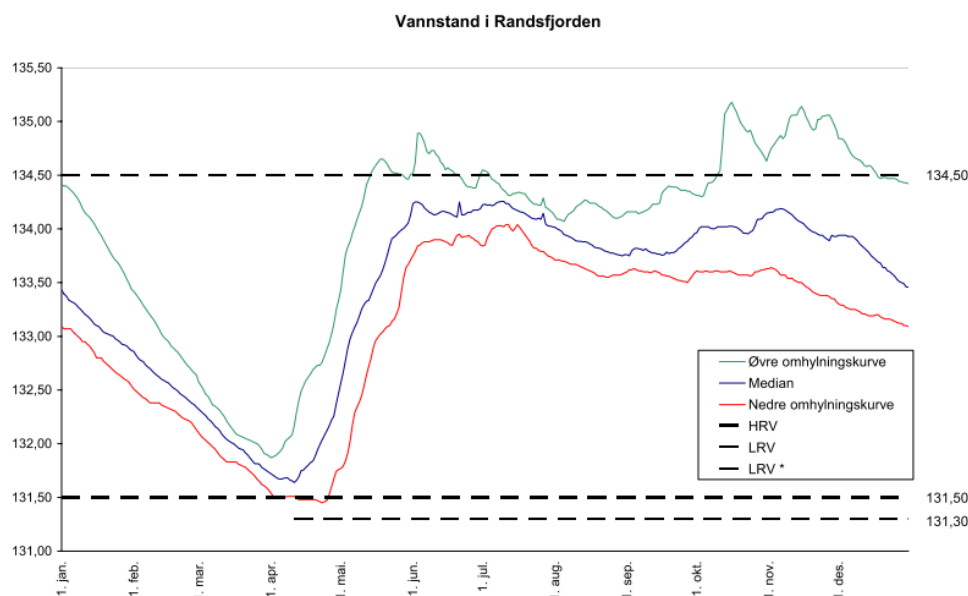
Pålegg om minstevannføring (Randselva) 15 m³/s under 133,50

Etter 1. oktober tillates regulering opp til HRV: kt. 134,50

Jevn vintertapping slik at vannstanden pr. 10. april når LRV på kt. 131,50.

Etter søknad kan det tappes til LRV kt. 131,30 etter 10. april. Vanligvis har Randsfjorden laveste vannstand i slutten av april, og fyllingen skjer under vårfloppen som normalt kommer i mai.

Magasinet er vanligvis fullt i begynnelsen av juni. Utover vinteren tappes magasinet gradvis ned mot LRV (figur 2).

Figur 2. Vannstandsvariasjoner gjennom året i Randsfjorden. Figuren bygger på daglige logger i perioden 1995 til 2002. Nedtapping under kote 131,50 kan kun skje i tørre år etter 10. april og kun etter tillatelse fra NVE.

Foreningen til Randsfjords Regulering (FRR) har i søknad datert 29.3.04 søkt om endelig fastsettelse av manøvreringsreglementet for Randsfjorden. Det søkes i denne sammenheng om at tilleggssenkningen på 0,20 m skal kunne inntre pr. 1.april hvert år. I skrivende stund er denne søknaden fortsatt til behandling.

2.4 Fisk

Randsfjorden huser bestander av 11 ulike fiskearter, se tab 1. Spesielt viktig er Randsfjorden som leveområde for unike og storvokste ørret- og røyeslammer. Andre viktige fiskearter for sportsfiske og næringsfiske er abbor, gjedde og sik. Eksempelvis kan nevnes at sikfisket for noen tiår siden ga årlige fangster opp mot 50 tonn. Det praktiseres i dag fritt sportsfiske i hele driftsplanområdet. Felles for store deler av Randsfjorden er at det er lett tilgjengelig for allmennheten og at potensialet for utøvelse av attraktivt sportsfiske er stort.

Tabell 1. Registrerte fiskearter i Randsfjorden (kilde: Kraabøl 1998. Geir Høitomt, egne observasjoner).

Art	Latinsk navn
Sik	<i>Coregonus lavaretus</i>
Gjedde	<i>Esox lucius</i>
Abbor	<i>Perca fluviatilis</i>
Mort	<i>Rutilus rutilus</i>
Ørret	<i>Salmo trutta</i>
Krøkle	<i>Osmerus eperlanus</i>
Røye	<i>Salvelinus alpinus</i>
Ørekyt	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Bekkeniøye	<i>Lampetra planeri</i>
Trepigget stingsild	<i>Gasterosteus aculatus</i>
Nipigget stingsild	<i>Pungitius pungitius</i>

I tillegg forekommer edelkreps (*Astacus astacus*) i deler av fjorden. Arten påtreffes på grunt vann og synes å være utbredt helt opp til Dokkadeltaet. Utbredelse og tetthet er imidlertid lite kjent. Edelkreps er oppført som sterkt truet på den norske rødlista.

Edelkreps (*Astacus astacus*). Foto tatt av individ fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Abbor (*Perca fluviatilis*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Gjedde (*Esox Lucius*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Ørekyt (*Phoxinus phoxinus*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Bekkeniøye (*Lampetra planeri*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Krøkle (*Osmerus eperlanus*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Mort (*Rutilus rutilus*). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Nipigget stingsild (Pungitius pungitius). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Trepigget stingsild (Gasterosteus aculatus). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Sik (Coregonus lavaretus). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

Røye (Salvelinus alpinus). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Henning Pavels

Ørret (Salmo trutta). Foto tatt av fisk fra Randsfjorden. Foto: Thor Østbye

2.5 Organisering

Grunneierne langs Randsfjorden er organisert i Randsfjorden grunneierlag. Grunneierforeningen har 235 medlemmer og representerer en betydelig majoritet av rettighetshaverne langs fjorden. Grunneierforeningen har i sine vedtekter som formål *"å tilgodese så vel grunneiernes interesser som de interesser den ikke jordeiende befolkning har i å drive fiske og friluftsliv."*

Kommunene rundt Randsfjorden er organisert gjennom Randsfjordforbundet, for å sikre en helhetlig forvaltning av Randsfjorden. Randsfjorden har i likhet med de andre store innsjøene i Norge et såkalt fritt midtparti som ikke er omfattet av privat eiendomsrett (Fjeldset m.fl. 2002). Staten har dermed "forvalteransvar" for betydelige deler av Randsfjorden, og har et særskilt ansvar for å ivareta allmennhetens interesser. Fylkesmannen, fylkeskommunen og kommunene har ivaretatt disse interessene gjennom driftsplanprosessen.

En felles organisering mellom de private rettighetshaverne og det offentlige har derfor vært av avgjørende betydning for å gjennomføre driftsplanarbeidet i Randsfjorden.

Randsfjorden grunneierforening er initiativtaker til befaringer langs Randsfjorden for å se på aktuelle tilretteleggingstiltak, her fra Bjoneroa i 2012.

3. Dagens situasjon

3.1. Kunnskapsnivå fisk.

I forkant av kraftutbyggingen i Dokkavassdraget ble det gjennomført fiskeribiologiske undersøkelser i Etna, Dokka og Randsfjorden (Styrvold 1981). Med hjemmel i konsesjonsvilkårene påla Direktoratet for naturforvaltning i tillegg Oppland Energiverk å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i Dokka og Randsfjorden i perioden 1986-1995. Samlet sett representerer dette materialet en viktig kunnskapsbase om fisk i driftsplanområdet. Som vist i tabell 1 er totalt 11 ulike fiskeslag påvist i driftsplanområdet. Det er grunn til å understreke at kunnskapsnivået er høyest for artene sik og ørret, og tilsvarende mindre for de andre fiskeartene i vassdragsavsnittet.

Siken i Randsfjorden deles grovt inn i fem forskjellige "siksorster" (strømsik, grunnsik, djupvannsik, vintersik og oppflæsik) (Enge 1956). Forskjellige grupper av sik kan til en viss grad skilles på utseende, men mer nøyaktig ved hjelp av antallet gjellegitter-staver eller ved blodanalyser. Den bunndyrspisende grunnsiken lever i strandsona og blir større enn de andre siksortene som lever i de frie vannmassene. Siksortene har ulike gytetidspunkter og gytesteder.

"Grunnsik" fanget i Randsfjorden ved land Sag. Foto: Geir Høitomt

Strømsiken gyter i Dokka/Etna (og trolig i nedre deler av Etna) og vandrer opp i elva i september/oktober. Etter gyting vandrer den voksne siken tilbake til Randsfjorden i oktober/november. Klekking av ragna og påfølgende drift av larver til Randsfjorden skjer i slutten av april og i første del av mai (Styrvold 1981). De siste år er denne gytevandringen betydelig redusert. Undersøkelser i regi av Laboratoriet for ferskvannsekologi og innlandsfiske (Brabrand 1996) konkluderer med at sammenbruddet skyldes endret vandringsmønster hos sik med økt opphold ved tunnellutløpet fra Dokka kraftverk. De siste åra er imidlertid siken igjen kommet tilbake til Dokka-Etna på gytevandring, og notfiske er nå en del av uttynningsfisket på sik som foregår i Randsfjorden (se nedenfor).

Tidligere hadde flytegarvfisket etter sik i Randsfjorden et betydelig omfang og beregnet utbytte rundt 1970/80 var på ca. 20-30 tonn pr. år (Lindås 1996). Pga avtakende interesse for sik som matressurs

har denne beskatningen avtatt sterkt og sikens kondisjonsfaktor/vekt har utviklet seg i negativ retning (tabell 2).

Tabell 2. Utvikling i kondisjonsfaktor og gjennomsnittsvekt hos sik i flytegarfniske i Randsfjorden 1978-1995 (etter Lindås 1996).

År	Antall sik undersøkt	Kondisjonsfaktor	Gjennomsnittsvekt i gram
1978	190	1,00	352
1979	177	0,96	339
1980	198	0,96	304
1986	130	1,09	322
1987	311	0,88	289
1988	309	0,80	242
1989	303	0,77	233
1990	304	0,81	233
1991	308	0,82	217
1992	296	0,83	216
1994	115	0,63	177
1995	230	0,70	161

I Dokka/Etna ble strømsiken tidligere utnyttet gjennom fiske med not, håv og bunnsatte garn. Utbyttet ved notfiske var i perioden 1967-1993 mellom 1620 – 13 300 kg pr. år. I 1994 og 1995 ble det kun fanget 62 og 5 kg til tross for betydelig fangsttynnsats.

Notdrag med sikfangst i Bergshølen. Foto: Geir Høitomt

Med bakgrunn i *Handlingsplanen for innlandsfiske* fra Landbruks- og matdepartementet (2006) og Næringsfiskeprosjektet har grunneierorganisasjonene i samarbeid med kommunene rundt Randsfjorden (Randsfjordforbundet) gjennomført uttynningsfiske på sik i 2008 - 2018.

Dokkadeltaet grunneierlag, Innlandsfisk as og Hadeland Produkter gjennomførte i 2007 et prøveprosjekt for å høste erfaringer knyttet til fiske med to storruser i Dokkadeltaet i nordenden av

Randsfjorden. Norsk Innlandsfiskelag og Randsfjordforbundet var aktivt med for å dra dette tiltaket i gang. Prøveprosjektet ble støttet med BU-midler. Gjennom prosjektet ble det satt fokus på Randsfjordens fiskeressurser og verdifull kompetanse ble bygget opp knyttet til praktisk fiske, behandling av fangst, fiskekvalitet og nødvendig infrastruktur knyttet til aktiviteten. Resultatene fra prosjektet er presentert i en egen sluttrapport (Buskerud utmark- og arealplan DA. 2007).

Gjennom prøveprosjektet som ble gjennomført i Randsfjorden i 2007 ble det knyttet kontakt med prosjektansvarlig (Næringsfiskeprosjektet) hos NIVA. Dette innebar løpende utveksling av erfaringer med fisket og drøftinger omkring en mulig videreføring av aktiviteten i fjorden. Det ble i 2007 gjennomført en rekke møter for å diskutere denne satsingen, hvor bl.a. representanter for Landbruks- og matdepartementet, grunneierlag og Fylkesmannen i Oppland har vært representert.

I NIVA's prosjektbeskrivelse skisseres det et uttynningsfiske av sik med oppstart i 2008. Det legges her opp til et betydelig lokalt engasjement med bruk av garn, not og storruse. Det presiseres i prosjektbeskrivelsen at fiskerettshaverne selv må etablere utfiskingsprosjektet med rutiner for tømning og håndtering av fangst. NIVA skisserer et uttynningsfiske som går over 3 år med et årlig uttak på minimum 50 tonn sik. Et uttynningsfiske i denne størrelsesorden er en forutsetning for videre satsing på innlandsfiske i Randsfjorden. NIVA skulle ifølge prosjektbeskrivelsen stå faglig ansvarlig for gjennomføring av nødvendige forundersøkelser, faglige råd underveis og sluttrapportering med resultater samt anbefalinger om framtidig forvaltning av fisken i Randsfjorden.

Randsfjorden grunneierforening, Dokka - Etna grunneierlag, Dokkadeltaet grunneierlag og Randsfjordforbundet har i perioden 2008 – 2018 organisert tynningsfiske med storruse i Randsfjorden og med notfiske på gyteplass i Dokka-Etna. Totalt er det i denne perioden tatt opp nær 330 tonn med sik (tabell 3). Andelen av totalfangsten som tas i Dokka-Etna varierer noe i takt med fiskeforholdene, men har i disse årene vanligvis ligget mellom 1,5 - 3 tonn.

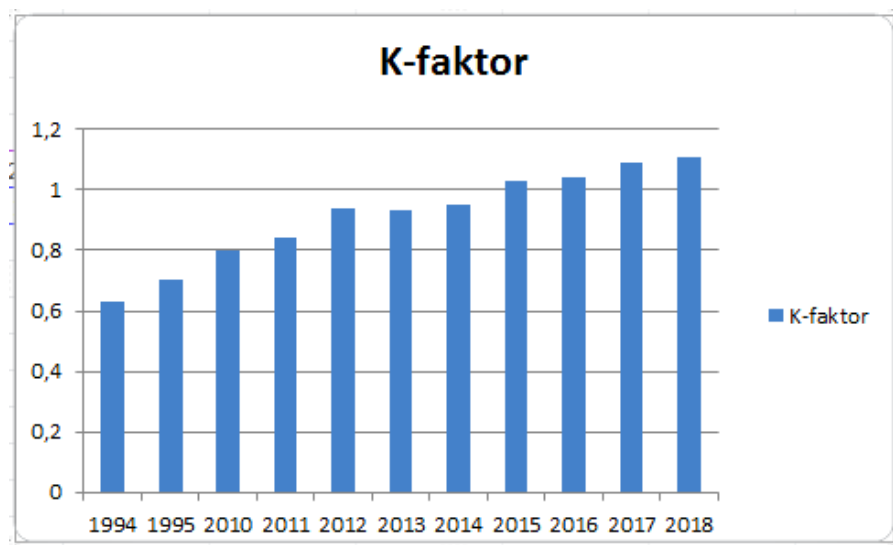
Tabell 3. Fangst av sik i Randsfjorden og Dokka-Etna i perioden 2007 – 2018.

År	Sik, antall kg
2007	700
2008	16026
2009	23585
2010	21662
2011	29830
2012	46530
2013	35023
2014	34986
2015	31326
2016	29940
2017	37084
2018	22210
Sum 2007 - 2018	328 902 kg

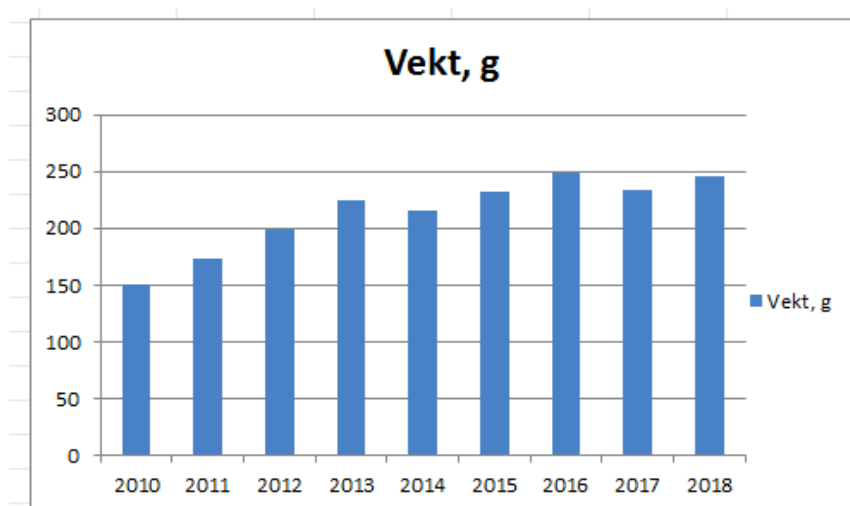

Storrusefiske i Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

Det er siden oppstart av tynningsfisket sikret prøver fra gytemoden sik tatt i Bergshølen. Materialet er analysert for parametere som lengde, vekt, k-faktor og parasitteringsgrad. Det vises til figur 3 og 4, samt tabell 4.

Figur 3: Utvikling av kondisjonsfaktor (k-faktor) for gytevandrende sik i Dokka/Etna i perioden 1994 – 2018.

Figur 4: Utvikling av vekt (i gram) for gytevandrende sik i Dokka/Etna i perioden 2010 – 2018.

Tabell 4. Parasitteringsgrad av grovhaket gjeddemark for gytevandrende sik i Dokka/Etna i perioden 2010 – 2018.

Antall mark (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0 stk	1	0	0,7	2,4	0	10	13,9	16,0	39,96
1-3 stk	5,7	15,8	21	27,1	17,1	59,2	51,1	48,0	40,43
4-6 stk	28,9	34,7	35	37,3	41	18,5	22,6	27,0	12,77
7-9 stk	27,3	28,7	20	19,8	25,7	3,1	12,4	9,0	7,45
10 eller flere	37,7	20,8	23,3	13,4	16,2	9,2	0	0	0

Gjedde er en vanlig fiskeart i driftsplanområdet. En betydelig mengde gytefisk opptre på grunne partier i Dokkadeltaet i april/mai hvert år. Trolig dreier dette seg også om innsig av individer fra andre deler av Randsfjorden (gytevandring inn i deltaet). Også i andre større grunnvannsområder langs Randsfjorden finnes viktige gyteplasser (Røykenvika, Rostadvika, Septonsvika m.fl.) Selve gytingen skjer i første halvdel av mai, noe varierende avhengig av vannstand og vanntemperatur (Geir Høitomt, egne observasjoner). Enkelte av gytefiskene oppnår betydelig størrelse og eksemplarer på over 10 kg er ikke uvanlig.

Gjedde med magen full av nøye (fanget ved Våten). Foto: Geir Høitomt

Også abbor er en tallrik fiskeart innenfor planområdet. I likhet med gjedde gyter også denne på grunt vann i vårmånedene. Selve gytingen foregår noe seinere enn for gjedde og har sitt høydepunkt i månedsskiftet mai/juni (Geir Høitomt, egne observasjoner).

Skoleelever på garnfiske i Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

Storørreten i Randsfjorden utgjøres av flere stammer som bruker et titalls tilløpselver som gyte- og oppvekstområder. Dokka, Dokka/Etna og delvis Etna er karakterisert som de mest sentrale gyteelvene i denne sammenheng (Kraabøl 1998). Viktige gyteelver er også Lomsdalselva, Vigga og Minnelva. I flere mindre vassdrag foregår det også oppvandring av storørret, men status er lite kjent. (figur 5 viser disse elvene). Det er en prioritert oppgave å sikre storørrestammene i innlandet i Norge og forslag til en egen forvaltningsplan for storørret foreligger (Garnås 1996).

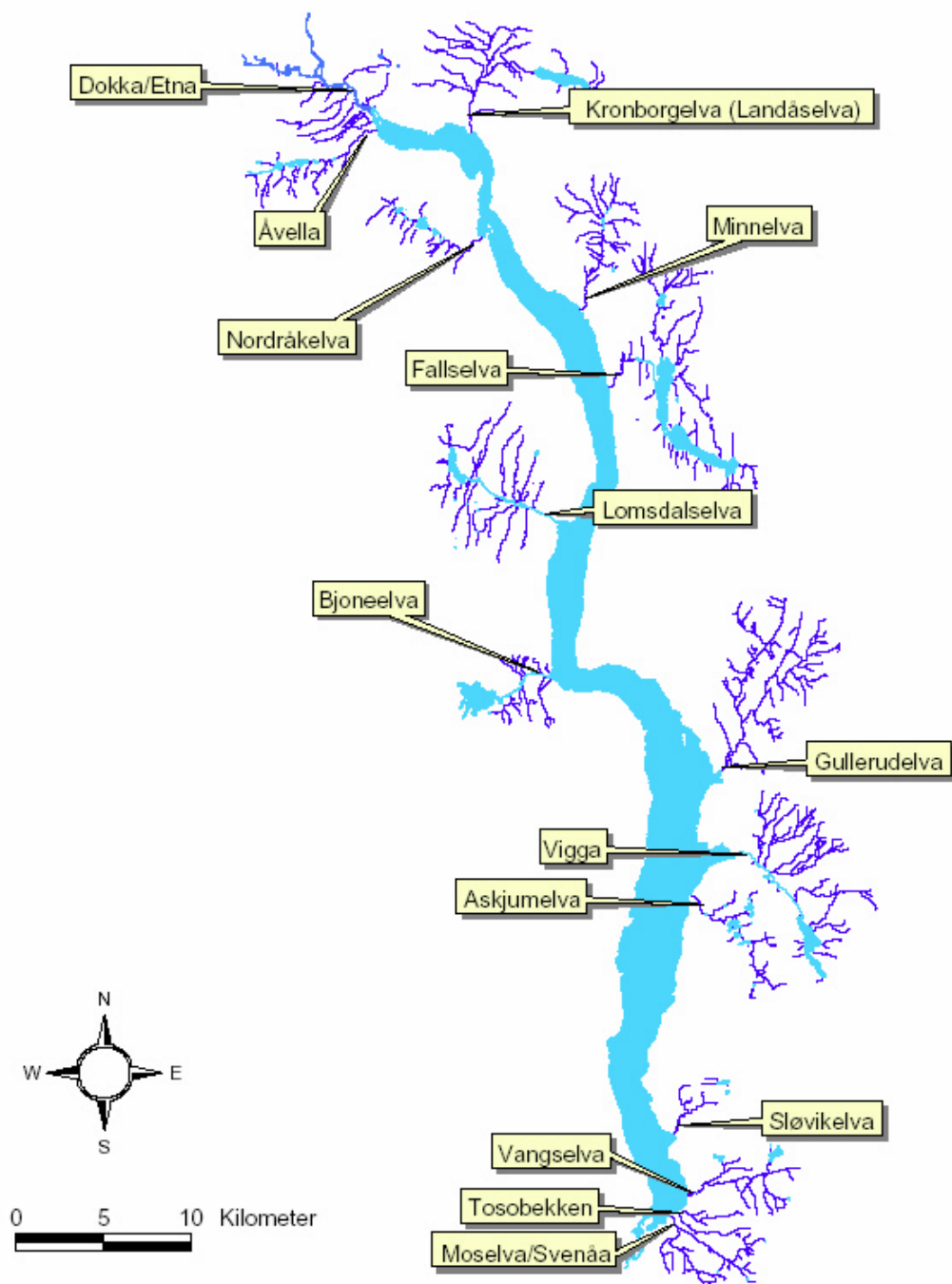

Fig. 5. Oversiktskart over Randsfjorden, med tilløpselver hvor stor-ørret går opp på gytevandring.

Tabell 5. Oversikt over tilløpselever som vurderes som betydningsfulle bidragsgytere til storørretbestanden i Randsfjorden. Vurderingene baseres på lokalkunnskap samt registreringer fra befarings med elektrisk fiskeapparat sommeren 2002/2004. * I Lomsdalselva ligger en demning ca 700 m ovenfor utløp som i dag virker vandringsbegrensende (fisketrapp under bygging).

Elv/bekk	Kommune	Nedbørsfelt	Storørretførende strekning (km)
Moselva/Svenåa	Jevnaker	28 km ²	3,5
Vangselva	Jevnaker	26 km ²	0,9
Sløvikelva	Jevnaker	35 km ²	2,3
Askjumelva	Gran	29 km ²	0,6
Vigga	Gran	181 km ²	2,7
Gullerudelva	Gran	52 km ²	2,4
Bjoneelva	Gran	88 km ²	1,3
Lomsdalselva	Søndre Land	184 km ²	6,0 *
Fallselva	Søndre Land	119 km ²	0,25
Minnelva	Søndre Land	60 km ²	0,7
Landåselva/Kronborgelva	Søndre Land	51 km ²	1,3
Dokka / Etna	Nordre Land	2200 km ²	12,0 / 19,0

Storørret på gytevandring fra Randsfjorden opp i Dokka/Etna passerer Dokkadeltaet i juli – september. Telemetristudier har vist at vandringshastigheten fra nordenden av Randsfjorden og opp i elva er relativt langsom (Kraabøl 1998) og at flere gytefisker gjerne går i deltaområdet en periode før oppvandring. Det er også gjennomført studier av effekten mellom bruk av lokkeflommer og oppvandring av gytemoden ørret i elvesystemet (Kraabøl 2002). Etter gyting i Dokka og Dokka/Etna forlater de fleste gytefiskene elvene i løpet av oktober (Kraabøl 1998). I gyte-elva vokser ørretungene i hovedsak 40 til 70 millimeter per år. Ved oppholdet i elva står småfisker mellom steiner på elvebunnen og lever av bunndyr, insekter og drivende næringsorganismer. Ørretungene utvandrer til fjorden etter 2 til 7 år (Johnsen & Rustebakke 2005), og 75 % av dem ser ut til å utvandre ved 3-5 års alder. I forbindelse med utvandring til Randsfjorden endrer gjerne ørret diett fra insekter/bunndyr til fisk, noe som gir et markert vekstomslag. Ørreten fra Dokka/Etna synes å bli gytemoden omkring 5-6 års alder (Styrvold 1981), og Hegge (1990) oppsummerer at hovedmengden (71 %) av gytefisker i Dokka var i aldersgruppen 7 -9 år.

I tillegg til storørret finnes også elvestasjonære bestander av "vanlig" ørret i driftsplanområdet (sideelvene). Forekomst og utvikling av denne bestanden er imidlertid dårlig utredet, og genetisk kan det ikke påvises forskjeller mellom disse individene og storørret (Hindar og Balstad 1996).

Ørretens vekstpotensiale i Randsfjorden er avhengig av tilstrekkelig tilgang på egnet byttefisk. En undersøkelse av ernæring hos storørret i Mjøsa, Randsfjorden og Tyrifjorden for perioden 1976-1990, viste at ca 50 % av dietten til ørreten i Randsfjorden bestod av krøkle. Sik og annen fisk utgjorde i underkant av 10 %, mens overflate- og vanninsekter utgjorde i underkant av 40 % (Skurdal m.fl. 1992). Hydroakkustiske registreringer fra Randsfjorden viste at det var en relativt stor tetthet av pelagisk fisk mindre enn 20 cm (Skurdal m.fl. 1992), noe som tyder på at tilgangen på egnet byttefisk er god. At det også de senere år har vært gode næringsforhold for ørreten, underbygges av at fisken har god kondisjonsfaktor i hele lengdespekteret over 30 cm. Forutsatt at flaskehalsen for ørretproduksjon i Randsfjorden ligger på rekrutteringen og ikke på næringstilgangen (egnet startføde og byttefisk forøvrig), ser det dermed ut til å være rom for økt tetthet av fiskespisende ørret i sjøen.

Vekstmønsteret til Randsfjordørreten fanget i 2004 viser at god vekst på elv fører til utvandring til Randsfjorden ved lav alder, noe som også ble vist av Hegge m.fl. (1990). Den samme tendensen ble også funnet hos Brumundaørreten i Mjøsa (Rustadbakken m.fl., 2004). Her ble det vist at ørretunger som vokste raskest i elveperioden, utvandret som 2- og 3-åringer, mens de som vokste saktere ventet med utvandringen til det fjerde eller femte året (Rustadbakken m.fl., 2004). Vekstmønsteret til villfisk og settefisk i Randsfjorden synes å være nokså likt. Settefisker har imidlertid et vekstmessig forsprang ved utsetting som 2-åring i forhold til villfisken ved samme alder. Den årlige tilveksten etter

utsetting i Randsfjorden synes imidlertid å være nokså lik villfiskens vekst etter utvandring. Settefisker synes i stor grad å gå direkte over på fiskediett samme år som utsetting. Studier i Mjøsa har vist at utsettingsstørrelse (og tid på året) har stor betydning for overlevelsen til settefisker (Aass, 1990). Spesielt gjelder dette i sammensatte fiskesamfunn med mye rovfisk som gjedde og abbor. Taugbøl m.fl. (2004) fant at 86,4 % av dietten til gjedde i Løpsjøen (Renaelva) besto av nylig utsatt ørret, noe som viser at gjedde kan utøve et betydelig predasjonstrykk på ørret. Utsatt ørret har trolig en redusert anti-predator adferd, og vandrer mye i systemet. Noe av ørreten som ble satt i Randsfjorden i 2004 vandret ca. 1 km per døgn, noe som helt klart gjør den utsatt for predasjon fra gjedde. Størrelsen på settefisker etter dagens pålegg i Randsfjorden (ca 20-25 cm) gir imidlertid et brukbart bidrag til fisket. Settefisker fanget ved dreggefiske i Randsfjorden synes å fordele seg jevnt over hele lengdespekteret fra 30 til 70 cm.

Storørret fra Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

Storørret. Foto: Geir Høitomt

Røya i Randsfjorden regnes for å være den mest storvokste i landet (angitt størrelse opptil 12 kg). Den er derfor attraktiv for et fåtall lidenskapelige sportsfiskere. Gyting foregår på relativt grunt vann (3 – 6 m) fra midten av oktober til ut november.

Det har vært et ønske om å øke kunnskapen om røya i Randsfjorden, bl.a. for å avdekke en mulig tilstedeværelse av 2 eller flere varianter (morfer). Kolmunnrøye i Randsfjorden er omtalt langt tilbake i tid. Den har åpenbart fått dette navnet fordi den er svart-pigmentert i munnhola og er ellers svart-pigmentert på hode og sider. I en del kilder omtales all røye i Randsfjorden som kolmunnrøye eller bare kolmule.

Røye («kolmunnrøye») fanget ytterst i Dokkadeltaet. Foto: Geir Høitomt

Krøkle er en art som opptrer i store mengder i Randsfjorden. Arten gyter på grunt vann og kan samles i store mengder på gyteplassene. Innsiget av gytemoden krøkle i Dokkadeltaet er betydelig (Geir Høitomt, egne observasjoner) og den representerer en viktig byttefisk for både gjedde, abbor og storørret. Eksempelvis viser undersøkelser at ernæringen hos storørret i Randsfjorden består av 50 % krøkle (Skurdal m.fl. 1992).

Mort er en fremmed fiskeart som er spredd til Randsfjorden fra utsettinger i sidevassdrag på Hadeland før 1980. Arten har økt i antall og finnes nå i hele fjorden, inkludert Dokkadeltaet (hvor første eksemplar ble fanget i 2013).

Ørekyt er en tallrik fiskeart som opptrer i større og mindre stimer i Randsfjorden. Arten er fortrinnsvis knyttet til strandsoner og gruntvannsområder. Den gyter på steingrunn i juni – juli. Ørekyt er en innført art i Norge som påfører stedegne fiskestammer betydelig skade. Arten er derfor ført opp på den norske "svartelista".

Forekomsten av bekkeniøye er lite kartlagt. Den observeres imidlertid jevnlig både i deltaområder og i elvene. Arten er bl.a. observert på gyteplasser i nedre deler av Etna (Geir Høitomt, egne observasjoner). Ved elektrofiske i Dokka er arten påvist flere ganger (Johnsen 2005, Johnsen 2006). Niøye gyter på sand- eller grusbunn på grunt vann i april – juni.

Både trepigget stingsild og nipigget stingsild er arter som opptrer i Randsfjorden (Geir Høitomt, egne observasjoner). Ved elektrofiske i side-elvene er artene påvist flere ganger (Johnsen 2005, Johnsen 2006), og spesielt trepigget stingsild synes å ha en relativt stor forekomst i Dokka/Etna nedenfor samløpet. Som for niøye er imidlertid også forekomsten av disse artene dårlig kjent. Både trepigget stingsild og nipigget stingsild har gytetid i mai – juni og er knyttet til vegetasjonsrike gruntvannsområder.

3.2. Fiskeregler

Fisket i Randsfjorden er regulert i forskrift om fiske i Randsfjorden med ifallende elver og bekker, fastsatt av Fylkesmannen i Oppland 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 34, jf. kgl.res. av 27. november 1992 nr. 877 (se vedlegg 1). Forskriften gjelder så langt aure fra Randsfjorden går opp. I Dokka gjelder forskriften opp til Helvetesfoss (UTM: 32V 55690 674856) og i Etna opp til Høljerast (UTM: 32V 54339 674378). Randsfjordens sørgrense defineres som reguleringsdammen ved Bergerfoss.

Redskapsbruk

Det er kun tillatt å bruke stang (herunder dregg og håndsnøre), pilk med krok beregnet på å slukes av fisken, flueoter, faststående garn med høyde inntil 6 m, kastenot som landdras, bunnsatt line og ruse (teine) uten ledegarn. Håv og klepp kan brukes som hjelperedskap til landing av fisk.

Ved slukfiske i Randsfjorden er det kun tillatt å bruke 4 sluk pr. båt.

Storruse (ruse med ledegarn) og mjæl kan benyttes til fangst av alle arter med unntak av aure og røye.

Hagle kan benyttes til skyting av gjedde, med unntak av de områder hvor bruk av skytevåpen er forbudt i henhold til vernebestemmelser etter naturvernloven (Dokkadeltaet naturreservat, Fluberg fuglefredningsområde, Røykenvik fuglefredningsområde). Ved skyting av gjedde er bruk av blyhagl forbudt.

I elver og bekker er det forbudt å bruke andre redskaper enn stang. Håv og klepp kan brukes som hjelperedskap til landing av fisk.

Garnfisket

Flytegarn skal ha maskevidde mindre eller lik 31 mm (20 omfar). Bunnsatte garn med høyde større enn 2 m skal ha maskevidder mindre eller lik 31 mm (20 omfar) eller større eller lik 63 mm (10 omfar). Bunngarn med høyde over 2 m og maskevidde større eller lik 63 mm (10 omfar) skal være av spunnet nylon, og det kan maksimalt benyttes en garnlengde på 100 m pr. båt av denne garntypen. For bunnsatte garn med høyde mindre eller lik 2 m gjelder ingen begrensninger i garnmengde eller maskevidde.

Spesielle begrensninger i Flubergsundet:

I Flubergsundet sør for en rett linje mellom Nes (UTM: 32V 56704 673889) og Kristenstugua (UTM: 32V 56758 673910) og nord for en rett linje over fjorden fra sørspissen av Husodden (fra UTM: 32V 56783 673505 til UTM: 32V 56855 673518) skal bunnsatte garn med høyde over 2 m ha maskevidde mindre eller lik 31 mm (20 omfar). Ved Fluberg bru er alt garnfiske utenfor en avstand på 25 m fra land forbudt i en sone fra 100 m sør for brua til 100 m nord for brua. Brufyllingen regnes i denne sammenheng ikke som land.

Storruse

Fiske med storruse i Randsfjorden er tillatt for fangst av alle fiskearter med unntak av aure og røye. Storruse skal etterses minst hver 3. dag. Aure og røye fanget i storruse skal umiddelbart slippes ut ved ettersyn av rusa. I Dokka-Etnas osparti i Randsfjorden (jf. § 2, 3. ledd) er fiske med storruse kun tillatt i perioden f.o.m. 20. september t.o.m. 9. juli.

Det er utarbeidet en egen forskrift for fangst av edelkreps i Oppland. Denne har bestemmelser om minstemål, fisketid mm (se vedlegg 6).

3.3. Fiskerettigheter (fritt midtparti/fiskekort)

I Randsfjorden er det i dag ingen fiskekortordning og fritt sportsfiske praktiseres i hele fjorden. Grunneierne har som hovedregel fiskeretten i norske vassdrag. Dette er fastslått i lov om laksefisk og innlandsfisk, §§ 16 og 17. I de samme bestemmelsene tas det imidlertid forbehold om at sedvane og elders tids bruk kan begrense grunneiernes enerett til fiske, og om at fiskeretten bare gjelder så langt eiendomsretten strekker seg.

Fritt fiske er nevnt i lov om laksefisk og innlandsfisk §§ 5 og 20. I §5 defineres fritt fiske som fiske som ifølge lokal sedvane eller annen særlig rettshjemmel ikke anses for å tilhøre grunneieren. Paragraf 20 gir Miljøverndepartementet hjemmel til å gi bestemmelser om hvordan det frie fisket skal forvaltes. I delegasjonsbrev av 27/11-92 (kgf res av 27 nov 1992 nr 864) har fylkesmannen fått delegert denne myndigheten.

I vannressursloven (lov av 24. november 2000) er det lovfestet en statlig råderett over det frie midtpartiet i lovens § 17: *"Staten rår over det frie midtstykke i større innsjøer. Ligger innsjøen til statsallmenning, inngår midtstykket i allmenningen. Private har den rett til bruk av midtstykket som følger av lov eller annet rettsgrunnlag"*. Den aktuelle bestemmelsen i vannressursloven angir ikke hva som ligger i begrepet større innsjøer, og avklarer ikke prinsippene for avgrensning mot tilstøtende eiendommer.

Det fremgår av rettsavgjørelser at det er fritt eller eiendomsløst midtparti i følgende innsjøer:

Steinsfjorden i Buskerud (1758),

Hurdalssjøen i Akershus (1862),

Heddalsvannet i Telemark (1905),

Randsfjorden i Oppland (1913),

Jølstervannet i Sogn og Fjordane (1935),

Norsjø i Telemark (1941)

Bygdin i Oppland (1951).

I tillegg er det uomtvistet at det eksisterer et fritt midtparti i **Mjøsa** i Oppland/Hedmark/Akershus, og i **Snåsavatnet** i Nord-Trøndelag. **Sperillen** i Buskerud har et eiendomsløst midtparti, men rettighetshaverne i strandsonen har enerett til fiske i midtpartiet.

I en høyesterettsdom fra 1913 antok retten at Randsfjorden må regnes til de innsjøer som har et fritt eller eiendomsløst midtparti. Saken dreide seg om hvor langt ut fra land grunneierens enerett til fiske strekker seg. Grensen må fastsettes skjønnsmessig ut fra dybden, bunnformasjonen og eierens adgang til å utøve eiendomsrådighet. Retten avviste analogi til grunneierens eiendomsrett til sjøbunnen i havet, og konkluderte med at eneretten i dette tilfellet i alle fall strekker seg ut til en dybde på 8,5 meter, der det omtvistede fisket foregikk (Direktoratet for naturforvaltning 2002).

Sportsfiskere på Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

3.4. Dagens fiske/tidligere fiske.

Det utøves ulike former for sportsfiske og et visst næringsfiske i driftsplanområdet. Omfanget av næringsfiske har imidlertid avtatt betraktelig de senere år. I dagens samfunn er trolig naturopplevelsen av vel så stor verdi som selve fangstutbyttet. Hensynet til matauk har avtatt tilsvarende. Felles for flere tidligere fiskemetoder er at kunnskapen om dem avtar, og at dokumentasjonen omkring bruken av dem i driftsplanområdet er mangelfull.

Garnfiske utøves i Randsfjorden etter abbor, gjedde, sik og ørret. Antall aktive garnfiskere i området er imidlertid betydelig redusert de senere år. Fram til rundt 1980 foregikk bl.a. et betydelig flytegarnfiske etter sik i fjorden. Dette fisket var omfattende og hadde delvis karakter av næringsfiske.

Sportsfiske utøves fortrinnsvis som stangfiske etter storørret/ørret, røye, abbor og gjedde. Dette fisket foregår i hovedsak fra båt, men utøves også lokalt fra land. Flueoter er tillatt brukt i Randsfjorden og benyttes av enkelte, men i lite omfang. Trolling etter storørret/røye og gjedde har økt i omfang i Randsfjorden de senere åra. I nordenden av Randsfjorden foregår også et ikke ubetydelig isfiske på ettervinteren/våren.

Ruse brukes til fangst av abbor i gytetida. Omfanget av dette fisket har også avtatt sterkt, men var tidligere en viktig del av høstingen av fiskeressursene i fjorden. Fisket foregikk på grunt vann nær attraktive gyteplasser for abbor.

Mjæl brukes til fangst av gjedde i gytetida. Omfanget av dette fisket har også avtatt sterkt, men var tidligere en viktig del av høstingen av fiskeressursene i fjorden. Fisket foregikk på grunt vann nær attraktive gyteplasser for gjedde.

Skyting av gjedde med hagle er tillatt. Denne formen for fiske foregikk tradisjonelt på gjeddass grunne gyteplasser, men omfanget har avtatt sterkt. I Dokkadeltaet, Røykenvika og ved Fluberg bru er det opprettet verneområder som i sterk grad begrenser muligheten for bruk av skytevåpen på flere av de viktige gyteplassene for gjedde.

Landdratt not ble i eldre tider svært mye benyttet til uttak av fisk fra Randsfjorden. En lang rekke notdrag lå spredt langs hele fjorden. Disse ble benyttet til ulike tider av året, og til fangst av ulike fiskearter. Sik og abbor var likevel de viktigste fiskeartene som ble tatt med denne fiske redskapen. I dag foregår det ikke notfiske i Randsfjorden, men redskapen er fortsatt tillatt brukt.

Storruse blir nå benyttet aktivt i forbindelse med uttynningsfisket på sik. Bifangster av gjedde og abbor videreføres og omsettes. Erfaringer med bruk av storruse i fjorden er nå blitt betydelig, og vil være et viktig grunnlag for framtidig næringsfiske.

Storrusefiske i Dokkadeltaet. Foto: Geir Høitomt

3.5. Utsetting av fisk.

For å kompensere for skader på aure- og røyebestanden i Randsfjorden som følger av reguleringen er Foreningen til Randsfjordens Regulering siden 1994 pålagt årlige utsettinger av 5000 2-årige aure av stedefgen stamme. Gjeldende pålegg er gitt av Fylkesmannen i Oppland i 2006:

Med bakgrunn i de begrunnelser som følger av det tidligere utsendte varselet pålegger Fylkesmannen med hjemmel i kgl. res. av 12. januar 1995, jfr. delegering av 22. desember 2005 fra Miljøverndepartementet til Fylkesmannen, Foreningen til Randsfjords Regulering årlig utsetting av 5 000 2-årige aure i Randsfjorden. Settefisk skal merkes med fettfinneklipping. Utsettingene skal skje i tidsrommet 15. mai – 15. juni. F.o.m. 2009 skal settefisk være produsert i anlegg som ligger innenfor Randsfjordens nedbørfelt (aktuelt anlegg i dag er FOSA BA) og være 1. generasjons settefisk av storaurestamme fra Randsfjorden.

Settefisk er sluppet ulike steder omkring Randsfjorden (Hov brygge, Enger kirke, Horn fergeleie, Randsfjord golfbane, Røykenvika, Grymyr (øst), Toverud, Bjønroa, Lomsdalsberget (vest). Utsettingsstedene har variert fra år til år uten at det foreligger noen oversikt over dette (Johnsen 2005). Fiskeutsettingene i Randsfjorden har variert betydelig fra år til år (tabell 6). Som følge av noen år hvor pålegget ikke ble oppfylt, er det blitt gitt dispensasjon til å sette ut et større antall 2-somrig settefisk for å kompensere for etterslepet. All settefisk er fettfinneklippet fra og med 1997.

Tabell 6. Oversikt over utsettinger av settefisk i Randsfjorden etter pålegget i 1994 (kilde: Fylkesmannen i Oppland). Tallene er antall enheter som beregnes etter standardisert metode om krav til settefisk.

År	Antall 2-somrig settefisk (enheter)	Antall 2-årig settefisk (enheter)
1994	0	515
1995	0	5500
1996	0	4762
1997	1800	0
1998	0	5340
1999	5000	5865
2000	0	5300
2001	3900	0
2002	4880	7435
2003		7866
2004		7000
2005		5500
2006		5985
2007		5428
2008		4900
2009		4000
2010		2205
2011		5840
2012		5000
2013		4554
2014		6000
2015		5000
2016		5000
2017		3931
2018		5000

Konsesjonsvilkårene for regulering av Dokkavassdraget (kongelig resolusjon av 26.7.1985) gir miljømyndighetene hjemmel til å pålegge konsesjonæren ulike kompensasjonstiltak, herunder utsetting av fisk. Slikt pålegg er gitt av Fylkesmannen i Oppland i 2006:

Fylkesmannen pålegger med hjemmel i kgl. res. av 26. juli 1985, jfr. delegering av 22. desember 2005 fra Miljøverndepartementet til Fylkesmannen, Oppland Energi Produksjon AS årlige utsettinger av 5000 2-årig aure i Dokka og Randsfjorden. Settefisk skal være 1.generasjon avkom av storaure av Dokkastammen. Settefisk skal merkes ved fettfinneklipping evt. carlinmerkes. Utsettingene skal effektueres i perioden 15. mai – 15. juni. Egnede utsettingssteder velges i samråd med

Fylkesmannen. Settefisk skal være produsert i anlegg som ligger innenfor Randsfjordens nedbørfelt (eneste aktuelle anlegg i dag er FOSA BA). Pålegget effektueres f.o.m. 2008.

Tabell 7. Oversikt over utsettinger av settefisk i Dokka etter pålegget i 1985 (kilde: Fylkesmannen i Oppland). Tallene er antall enheter som beregnes etter standardisert metode om krav til settefisk.

År	Antall 2-årig settefisk (enheter)
2008	7490
2009	2200
2010	4175
2011	5840
2012	5300
2013	3525
2014	7000
2015	5000
2016	5000
2017	5000
2018	5000

Dokka-Etna grunneierlag og Randsfjorden fiskeforening har i tillegg de konsesjonspålagte utsettingene satt ut ørretyngel i driftsplanområdet/Randsfjorden i enkelte år.

Merking av fisk som skal settes i Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

3.6. Annen rekreasjon langs vassdraget

I 2010 gjennomførte Kistefos Skogtjenester AS på oppdrag fra Randsfjorden grunneierforening en kartlegging av allmenn tilgjengelighet til Randsfjorden. Det ble gjort en kartlegging av eksisterende forhold, samt en skissering av fremtidige muligheter. Hovedpunktene er gjengitt i de følgende avsnitt. Det vises til selve rapporten for mer detaljer om de enkelte punktene (Kistefos Skogtjenester 2010).

3.6.1 Rasteplasser/stopplasser/vasseplasser

Statens vegvesen har få rasteplasser langs Randsfjorden. På vestsiden av fjorden er det kun en liten ved Tangen ferjeleie, øvrige tilbud er private eller kommunale. På østsida er det også en ved selve ferjeleiet. Hovedrasteplassen ligger ca 200 m lenger nord, ved Hornsberget. På strekningen Røykenvik- Horn er det 3 rasteplasser og langs strekningen Horn - Dokka er det ingen rasteplasser. Langs hele vestsiden av fjorden, finnes det kun en liten rasteplass med ett bord ved Tangen ferjekai.

For veifarende er stoppmuligheter langs fjorden av stor betydning. Ikke minst muligheten til fysisk å komme ned til vannet, er være viktig for de reisende. I rapporten ble det lagt vekt på å finne mulige lokaliteter for enkle stopplasser, eller "vasseplasser" som de kalles i rapporten. Ved å etablere slike vasseplasser rundt fjorden, vil man i større grad gjøre fjorden tilgjengelig for de veifarende og øke deres opplevelse av Randsfjorden. Ved å etablere og fokusere på slike enkle vasseplasser, vil man få "utstillingsvinduer" mot fjorden og samtidig oppnå en viss markedsføringseffekt. De utvalgte vasseplassene bør også gjøres tilgjengelig for båtfolket med en gjestebrygge.

3.6.2 Parkeringsplasser

Det finnes få tilrettelagte parkeringsmuligheter langs fjorden. Dette gjelder spesielt vinterstid, med tanke på isfiske.

3.6.3 Badeplasser

Randsfjorden blir mye brukt til bading og det er mange flotte badeplasser langs Randsfjorden. Randsfjordforbundet har allerede gjort en god jobb med å skilte til disse fra fylkesveien. Standarden varierer noe, men er generelt enkel. Det er heller ingen badeplasser (med unntak av campingplassene) som har kiosk eller serveringssted i direkte tilknytning.

Randsfjorden ved Jevnaker. Foto: Geir Høitomt

3.6.4 Båtliv

På Randsfjorden har båtfolket svært få tilbud, utover egne private båthavner. Fra fjordsiden er det ikke godt å se hvor man er velkommen til å gå i land og hvor det er privat. Det er svært få serveringssteder som er tilgjengelige fra fjordsiden og muligheter for tømning av toalett, tapping av vann og bunkring av diesel er fraværende.

Ferja som trafikkerte fjorden tidligere hadde mange ankomststeder. Disse gamle ferjekaiene ligger fortsatt i stor grad intakte og er velegnet for utsetting av båter. Ved lav vannstand i fjorden er det svært få muligheter for utsetting av båter. Disse båtutsettingsplassene er ikke skiltet fra fylkesveien.

Det er utarbeidet felles bestemmelser for båtbruk på Randsfjorden, se vedlegg 2. Disse reglene er i skrivende stund under revidering. Fem knop er største tillatte hastighet innenfor en avstand av 100 m fra land, båthavner, brygger o.l. på Randsfjorden. Der det er offentlig badeplass/friområde og merket med merkebøyer, er motorisert ferdsel innenfor disse merkebøyene forbudt. Merkebøyene og deres plassering skal tilfredsstillende de krav som er angitt i Sjøfartsdirektoratets forskrifter av 23. mai 1968 om fartsgrenser for motorfartøyer m.v. ved badeområder og om oppmerking av badeplasser, § 2, jfr. § 3b.

Motorferdsel med husbåt er ikke tillatt, heller ikke bruk av luftfartøy på vann og is utover det som er hjemlet direkte i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

I Dokkadeltaet naturreservat (se vedlegg 3), Røykenvika fuglefredningsområde (se vedlegg 4) og Fluberg fuglefredningsområde (se vedlegg 5) gjelder spesielle regler for båtbruk (Fylkesmannen i Oppland, 2006).

Båtliv på Randsfjorden. Foto: Geir Høitomt

3.6.5 Turstier

Det er svært begrensede muligheter til å gå og eller sykle langs Randsfjordens vannkant. Erfaringer fra andre steder, viser at tilrettelagte turmuligheter i tilknytning til vann og elver er populære. I Nordre Land er det anlagt en tursti fra Dokka sentrum og ned til Aurlund. Utover dette er turgåing relativt lite utbredt langs vassdragsavsnittet, noe som trolig i stor grad skyldes manglende tilgjengelighet/tilrettelegging.

3.6.6 Servering/overnatting

Generelt kan man si at det er beskjedent med serveringssteder langs fjorden. Cafe Oscar II i Røykenvik er et flott unntak, der man har tilrettelagt for besøkende både fra land- og fjordsiden.

Det er begrensede muligheter for overnatting i tilknytning til Randsfjorden. Erfaring fra turistkontorene tilsier at det er vanskelig å få sportsfiskere og friluftsfolk til å benytte hotellovernatting. Med unntak av Sløvika og Lyngstrand camping, samt hos noen privatpersoner, finnes det derfor ikke overnattingstilbud for denne gruppen.

3.6.7 Utsiktssoner

Randsfjordforbundet gjennomfører et eget prosjekt med rydding av utsiktssoner langs Randsfjorden. Det er viktig at slike tiltak også følges opp med jevnlig vedlikehold av de utvalgte strekningene.

Effekten av de nye utsiktssonene er meget bra, men strekningene utgjør bare en svært begrenset del av totalbehovet.

Før rydding

Etter rydding

3.7 Forurensning/vannkvalitet.

Vannkvaliteten i Randsfjorden har gjennom et eget overvåkingsprogram vært fulgt årlig i perioden 1991-2018 (Løvik 2005, Løvik 2006, Løvstad & Lucassen 2018). Disse undersøkelsene er finansiert av Randsfjordforbundet, Oppland Energi, Foreningen til Randsfjordens Regulering, VOKKS AS og Fylkesmannen i Oppland/Statens Forurensningstilsyn (SFT). Målsettingen med undersøkelsen har vært å registrere vannkvaliteten og forurensningsgraden av næringssalter i Randsfjorden, samt følge utviklingen over tid. Videre skal forurensningsgraden beskrives for viktige tilløpselver.

Randsfjorden er en svært næringsfattig (oligotrof) lavlandsinnsjø, med lave konsentrasjoner av fosfor, klorofyll a og planktonalger. Den nordre overvåkingsstasjonen i Flubergfjorden (RAN6) klassifiseres som kalkfattig, mens den søndre delen av Randsfjorden (RAN1 ved Grymyr og RAN S) er moderat kalkrik som av avrenning av kalkrikt vann fra Hadelandsområdet. Med utgangspunkt i EU's vanddirektiv hadde Randsfjorden meget god økologisk status – klasse 1 i 2017 (Løvstad & Lucassen 2018), se tabell 8.

Tabell 8. Randsfjorden: klassifisering av vannkvalitet 2017 og endring 1967 – 2017.

Blå = meget god økologisk tilstand. Grønn = god økologisk tilstand

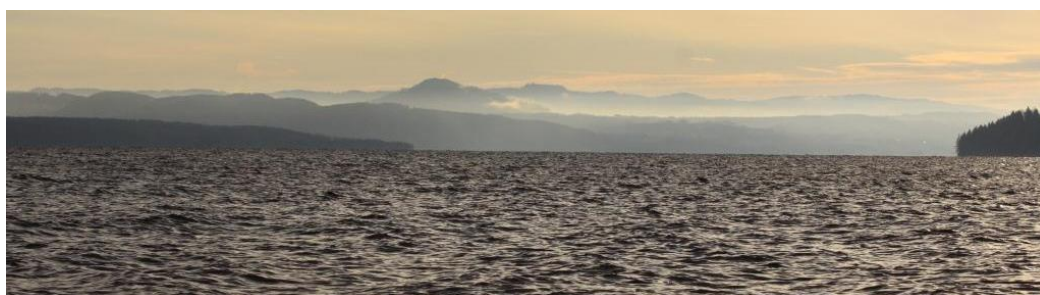
Stasjon	Alger mg våtvekt/l Økologisk tilstand 2017	Klorofyll a (µg/l) Et mål på alger.	TP (µg/l) Total fosfor	TN (µg/l) Total nitrogen	Konduk- tivitet µS/cm*	pH	Farge (mg Pt/l)**	Siktedyp (m.)
RAN1	0,2	2,1	5	448	47 økende	7,3	25,2 økende	5,5 minkende
RAN6	0,14	1,4	8,6	286	32 økende	7,0	38 økende	3,8 minkende

*konduktiviteten på stasjon RAN1 og RAN6 var i juni-august 1967 henholdsvis ca 37 og 20 µS/cm

**fargetallet på stasjon RAN1 og RAN6 lå i i juni-august 1967 i området ca. 13-25 mg Pt/l

Det har ikke vært store endringer i vannkvaliteten på de to stasjonene over tid. Det har imidlertid vært en utvikling mot større variasjoner i konsentrasjoner av humus og nitrogen. De økte konsentrasjonene av humus (målt som farge) skyldes direkte eller indirekte økt nedbør og drenering av myrområder i nedbørfeltet (Løvstad & Lucassen 2018). Dersom humuskonsentrasjonen øker ytterligere er det viktig å vurdere hvordan dette kan virke inn på de biologiske forhold i Randsfjorden da humusinnnsjøer er av en annen type enn klarvannsinnsjøer. Løvstad & Lucassen (2018) peker også på at det i strandsonen i Randsfjorden har blitt sett slimaktig belegg av grønnalger og kiselalger, og at det er rapportert om økende tilgrising av fiskegarn. Dette fenomenet er første fase i en eutrofieringsprosess og er ikke tatt høyde for i dagens klassifiseringssystem. Økende turbiditet, humus og konduktivitet antyder at Randsfjordens tilstand er i endring, og at en nærmere tiltaksanalyse kan være fornuftig (Løvstad & Lucassen 2018).

Ved målestasjonen i Flubergfjorden (rett sør for Dokkadeltaet) har det skjedd en bedring av vannkvaliteten sammenlignet med på 1990-tallet. Enkelte år på 1990-tallet ble det observert økte algemengder, algeoppblomstringer og til tider høye konsentrasjoner av tarmbakterier. I de senere årene har det vært lavere konsentrasjoner av fosfor, lavere algemengder, mindre tarmbakterier og større siktedyp (Løvstad 2011). Situasjonen på 1990-tallet viser imidlertid at denne delen av Randsfjorden er sårbar for økt næringstilførsel og forurensning.

4. utfordringer

4.1 Kunnskapsnivået for de ulike fiskeartene i Randsfjorden

Gjennom ulike registreringer er kunnskapsnivået om fiskesamfunnet i Randsfjorden økt betydelig de senere år. For å oppnå målrettet forvaltning av enkelte fiskearter er det imidlertid behov for ytterligere kunnskap. Økt kjennskap til gyteforhold for storørret, storrrøye og krøkle er eksempler på dette. Denne kunnskapen vil være viktig grunnlag f.eks. ved revisjon av fiskeregler, samt ved arealsaker i de enkelte kommuner.

Røya i Randsfjorden gyter på grovt substrat, men gyteplassene er dårlig kartlagt. Foto: Geir Høitomt

4.2 Utsetting av fisk

De pålagte fiskeutsettingene innebærer at det årlig skal settes 10 000 stk. 2-årig aure fra stedenen storaurestamme i Dokka og Randsfjorden. Randsfjorden fiskeforening har de siste år fanget stamfisk som sikrer tilgang av utsetningsklar fisk fra settefiskanlegget FOSA f.o.m. 2008. Arbeidet med fangst av stamfisk må fortsette slik at kontinuiteten i utsettingene sikres. Randsfjorden Fiskeforening ønsker i tillegg å fortsette utsetting av ørret yngel på eget initiativ. Dette er et svært verdifullt supplement til de konsesjonspålagte utsettingene.

4.3 Spredning av fiskesykdom/krepsepest

Det ble påvist furunkulose på ørret i Randsfjorden i 1994. For å forhindre oppformering av smitte gjennom kultivering blir det pålagt særskilt sykdomskontroll dersom fisk fra vassdrag med påvist furunkulose skal brukes som stamfisk. Mattilsynet har tillatt overføring av desinfisert rogn fra Randsfjorden til settefiskanlegget FOSA B/A i Torpa, slik at dette anlegget kan stå for fremtidig produksjon av settefisk til Randsfjorden.

Krepsepest er en soppsykdom som utgjør en stor trussel mot vår naturlige ferskvannskrep (edelkreps). Edelkrepsen er oppført som sterkt truet i den norske rødlisten. I vassdrag som blir smittet

med krepsepest, må en påregne at krepsebestanden dør helt ut. I Sverige har de fleste bestander av edelkreps gått tapt som følge av krepsepest. Mattilsynet i Norge har satt i verk strenge tiltak for å hindre videre smittespredning. Disse omfatter i første rekke forbud mot krepsing i vassdrag som er smitteerklærte eller der det er mistanke om smitte, samt krav om tørking og/eller desinfisering av båter, fiske- og fangstutstyr mm. som har vært benyttet i slike vassdrag, før de kan brukes andre steder. Overføring av krepsepest kan også skje ved ulovlig spredning av fremmede arter, i første rekke signalkreps.

Aktiv informasjon til fiskere er et viktig tiltak for å unngå smittespredning av alvorlige fiskesykdommer/krepsepest til Randsfjorden.

4.4 Gytemuligheter for storørret

Flaskehalsen for storørretbestanden i Randsfjorden ligger trolig på rekrutteringsforholdene (jfr. kap. 4.1.). De ulike sideelvene har sine ørretstammer og utfordringene vil være vil være forskjellige. I Dokka/Etna er det nå utarbeidet en driftsplan som innehar ulike tiltak for å ivareta fiskens livsmiljø, samt restaureringstiltak og økt tilgjengelighet. Tilsvarende driftsplaner ville være svært nyttig også i de andre storørret-førende elvene rundt Randsfjorden. For flere av elvene vil dette kunne være enkle planer med målrettede tiltak.

Fangst av stamfisk i Dokka. Foto: Geir Høitomt

4.5 Fangstrapportering

Gjennom prosjektet "Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland" gjennomføres fangstregistrering av storørret i Randsfjorden. Garnfiske og sportsfiske av ørret blir her samlet og systematisert (Johnsen 2005). Innrapporteringen er imidlertid mangelfull. Økt bruk av carlinmerking ved utsetting ørretyngel gir muligheter til å fastslå nøyaktig utsettingssted og utsettingstidspunkt for den enkelte fisk. Fangstregistreringene vil dermed kunne gi ytterligere informasjon av stor verdi knyttet til utsettingssted og utsettingstidspunkt. I utsettingspålegget knyttet til Dokkautbyggingen er carlinmerking pekt på som et aktuelt tiltak. Det må derfor være en målsetting at all utsatt ørretyngel i driftsplanområdet skal være merket på denne måten. Gjennom aktiv informasjon må det søkes å

oppnå tilfredsstillende rapportering av storørret i driftsplanområdet. En fangstrapportering bør også omfatte fangst av storøye (garn- og sportsfiske).

Også for edelkreps er det ønskelig med fangstrapportering for å overvåke bestandsutviklingen.

4.6 Felles organisering/fiskekort

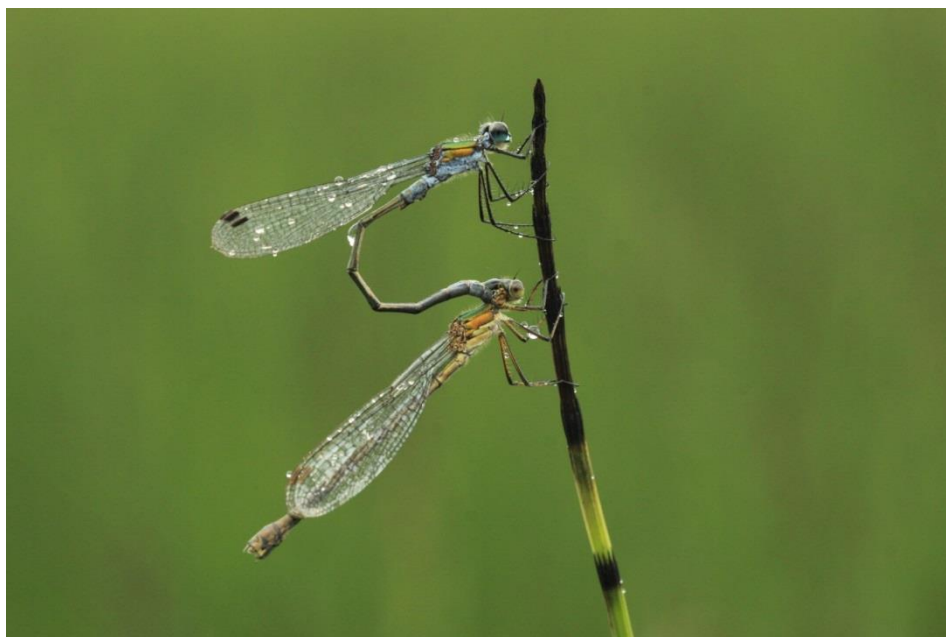
Utarbeidelsen av driftsplan for fisk i Randsfjorden har foregått i et samarbeid mellom private grunneiere, offentlige myndigheter og interesseorganisasjoner. En bedre organisering av fisket i innsjøer med fritt midtparti, vil i all hovedsak være positivt både for rettighetshaverne og for allmennheten. Felles organisering er også nødvendig for å gjennomføre driftsplanlegging i regi av rettighetshaverne, og driftsplaner er en nødvendig forutsetning for å avdekke behov for tilretteleggings- og kultiveringstiltak. Driftsplaner er også et viktig instrument for å synliggjøre de mulighetene som kan ligge i et bedre tilrettelagt fisketilbud.

For rettighetshaverne kan felles organisering legge til rette for bedre samarbeid både mellom rettighetshaverne og mellom rettighetshavere, brukere og offentlig forvaltning. Det vil også være lettere å sette i gang tiltak for å bedre tilgangen til fiske (informasjonstavler, veier, fiskeplasser og lignende) og fiskekultivering.

Bedre tilrettelagt fiske og riktig kultivering vil kunne øke etterspørselen etter fiske og derved inntektsmulighetene for rettighetshaverne og lokalt næringsliv. Rettighetshaverne vil også få medinnflytelse i midtpartiet.

Innføring av fiskekort i innsjøer med fritt midtparti er gjennomført flere steder i Norge (eksempelvis Bygdin og Snåsavatnet), og fiskekortordningene er etablert med bakgrunn i forholdene i den enkelte innsjø.

Ved innføring av fiskekort vil inntektene i sin helhet kunne benyttes til fiskefremmede tiltak i Randsfjorden, dersom det er enighet om dette. En slik ordning vil gi mulighet for både rettighetshavere, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner å søke midler til tiltak som fremmer fisket/fiskemulighetene i Randsfjorden. Innføring av fiskekort vil også gi bedre muligheter for innrapportering av fangst. For allmennheten vil felles organisering føre til én fiskekortordning, ett sett av priser og enhetlig informasjon. En ulempe for allmennheten vil være at man må betale for å fiske i innsjøens midtparti.

Vannymfer. Foto: Geir Høitomt

5. Målsetting

5.1 Hovedmål

Driftsplanen skal sikre en best mulig forvaltning av fiskeressursene og fiskens livsmiljø i driftsplanområdet. Bedret tilgjengelighet og økte muligheter for sportsfiske skal vektlegges.

5.2 Delmål

Driftsplanen skal bidra til å sikre at:

5.2.1. Hensynet til de ulike fiskeartenes leveområder ivaretas, og legge grunnlag for gjennomføring av nødvendige tiltak.

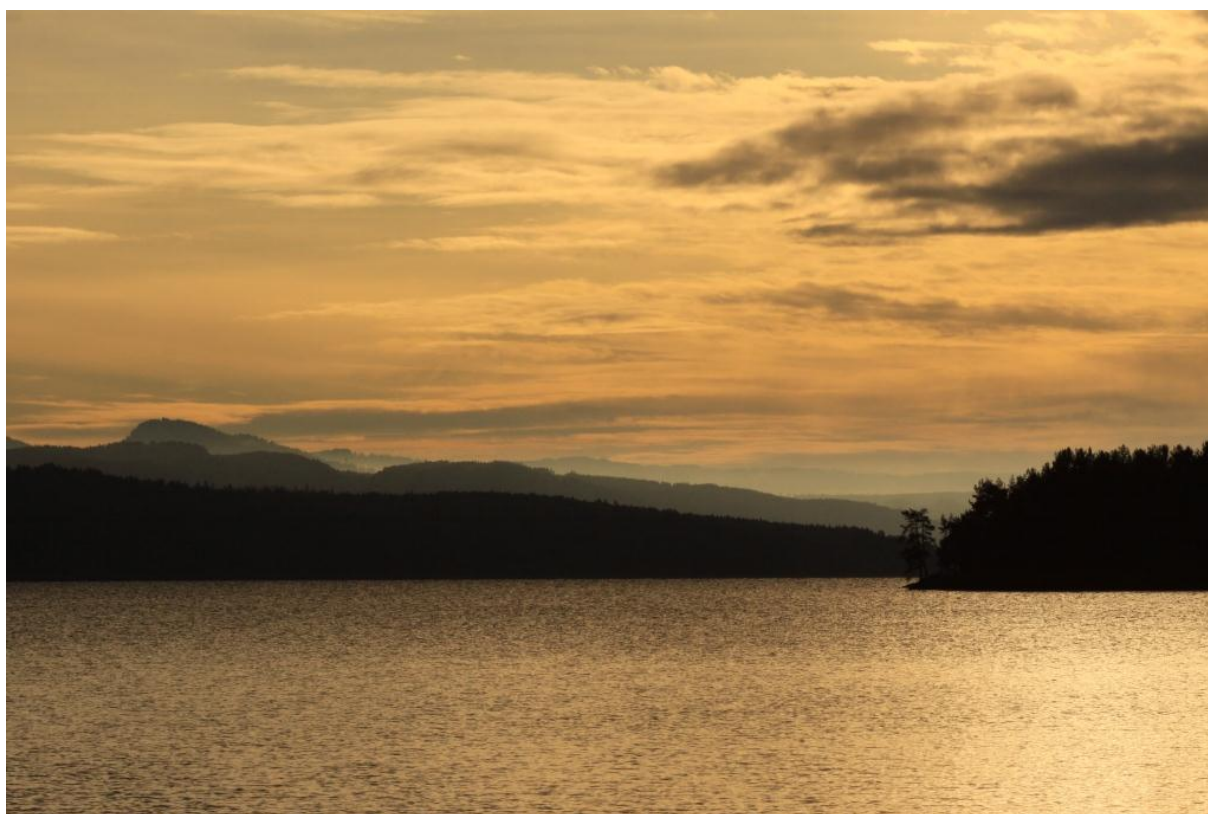
5.2.2. Utnyttelsen av fiskeressursene og fiskestammene skjer på en bærekraftig måte

5.2.3. Hensynet til Randsfjordens verdi som leveområde for stor-aure og stor-røye blir vektlagt spesielt. Tiltak som sikrer god forvaltning av disse artene skal gjennomføres.

5.2.4. Økt tilrettelegging for allmennhetens bruk av Randsfjorden gjennomføres. Sentrale temaer vil være informasjon, parkeringsmuligheter, båtutleie, stier/atkomst og tilrettelegging av fiskeplasser. Informasjon skal være lett tilgjengelig og gjerne presentert på nye måter.

5.2.5. Behovet til mennesker med nedsatt funksjonsevne blir vektlagt (herigjennom gjøre områder tilgjengelige for fiske til fots og for bevegelseshemmede).

5.2.6. Mulighetene for verdiskapning i planområdet for rettighetshavere og lokale reiselivsbedrifter økes. Aktuelle elementer vil være utleie av båter/hytter, tilrettelegging av "opplevelsespakker", overnattingstilbud, næringsfiske (spesielt på sik), videreforedling av fiskeprodukter m.v.

Randsfjorden ved Kongeøyene. Foto: Geir Høitomt

6. Tiltaksplan for Randsfjorden 2019 - 2023

Driftsplanutvalget har gjennom prosessen vært klare på at det skal utarbeides en realistisk tiltaksplan. Denne kan senere revideres for en ny periode, med nye mål. Det vil være motiverende i seg selv å se at tiltak lar seg gjennomføre. Fylkesmannen vil i noen tilfeller være den instans som gir pålegg om igangsetting av tiltak.

Tema	Tiltak	Tidsplan	Aktører	Pri.
Videreføre kartlegging av gyteområder for stor-røye	Stedfeste gyteområder for arten	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Oppland fylkeskommune, Randsfjorden grunneierforening, Foreningen til Randsfjords regulering	1
Videreføre kartlegging av gyteområder for krøkle	Stedfeste gyteområder for arten	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Oppland fylkeskommune, Randsfjorden grunneierforening, Foreningen til Randsfjords regulering	1
Fremmede arter	Bidra med tiltak og informasjon for å unngå spredning av fremmede fiskearter	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Oppland fylkeskommune, Randsfjorden grunneierforening, Dokkadeltaet våtmarkssenter	1
Videreføre kartlegging av forekomsten av edelkreps	Gjennomføre registrering som gir bedre kunnskap om utbredelse og forekomst	2019 -2023	Randsfjorden grunneierforening, Dokkadeltaet våtmarkssenter	2
Sikre god informasjon om faren for spredning av signalkreps	Informasjon til fiskere og allmenheten	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet, Randsfjorden fiskeforening, Dokkadeltaet våtmarkssenter	1
Fiskeoppsyn	Sikre offentlig fiskeoppsyn i Randsfjorden og tilløpselvene	2019 -2020	Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet	1
Gytemuligheter for stor-ørret	Utarbeide tiltaksplaner for sideelvene, med bakgrunn i kartlagte vandringshindre.	2019 -2023	Aktuelle grunneierlag og kommuner, Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden fiskeforening	2
Fangstrapportering for stor-ørret	Sikre kontinuiteten i fangstrapporteringen og øke rapporteringsprosenten	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden grunneierforening, Randsfjorden fiskeforening	1
Fangstrapportering for stor-røye	Sikre kontinuiteten i fangstrapporteringen og øke rapporteringsprosenten	2019 -2023	Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden grunneierforening, Randsfjorden fiskeforening	1
Fiskekort	Vurdere å innføre fiskekort i Randsfjorden (sportsfiske)	2019 -2020	Randsfjorden grunneierforening, Fylkesmannen i Innlandet, Oppland fylkeskommune,	2
Uttynningsfiske av sik	Delta i uttynningsfisket som har som målsetting å få tilbake sik med god matkvalitet i driftsplanområdet	2019 -2023	Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet	1
Næringsfiske	Delta i aktuelle prosjekter knyttet til næringsfiske i Randsfjorden	2019 -2023	Randsfjorden grunneierforening, Randsfjordforbundet	2
Fiskeregler	Bidra ved eventuell revisjon av fiskeregler		Fylkesmannen i Innlandet, Oppland fylkeskommune,	1

	for Randsfjorden og ifallende elver		Randsfjorden grunneierforening	
Tiltak mot forsøpling	Bidra i prosjekter rettet mot forsøpling i vassdraget	2019 -2023	Randsfjordforbundet, Randsfjorden grunneierforening, Dokkadeltaet våtmarkssenter	1
Informasjonstavler/skilting	Etablere/oppjustere informasjonstavler med tidsmessig design og innhold. Forbedre skilting av parkeringsplasser, stier og fiskeplasser.	2019 -2023	Randsfjordforbundet, Randsfjorden grunneierforening	2
Sti	Tilrettelegge for sti med gode fiskemuligheter fra Kråkvika til Fryal skole	2019 -2020	Randsfjorden grunneierforening, S. Land kommune, grunneier	1
Sti	Tilrettelegge for sti med gode fiskemuligheter fra Haugerstranda til Jevnaker sentrum.	2020 -2023	Randsfjorden grunneierforening, Jevnaker kommune, grunneier	2
Fiskeplasser for bevegelseshemmede	Starte planlegging av fiskeplasser tilrettelagt for mennesker med nedsatt funksjonsevne i tilknytning til stier ved Haugerstranda, Bjøneroa og Kråkvika	2019 -2020	S.Land kommune (Kråkvika), Gran kommune (Bjøneroa), Jevnaker kommune (Haugerstranda), Randsfjorden grunneierforening, grunneier	1
Parkering	Etablere gode parkeringsmuligheter ved Haugerstranda, Bjøneroa og Kråkvika	2019 -2021	S.Land kommune (Kråkvika), Gran kommune (Bjøneroa), Jevnaker kommune (Haugerstranda), Statens Vegvesen, Randsfjorden grunneierforening, grunneier	2
Manøvreringsreglement for Randsfjorden og Dokka	Være pådriver for at endelige manøvreringsreglement for Randsfjorden og Dokka vedtas, og at disse ivaretar hensynet til særlig sårbare fiskearter (ørret, røye, krøkle)		NVE, Fylkesmannen i Innlandet, Randsfjorden grunneierforening	1

Foto: Geir Høitomt

7. Økonomi

Detaljplanlegging av de foreslåtte tiltakene vil avklare kostnader knyttet til gjennomføring og drift. Grunneierlagene har i dag ingen inntekter fra sportsfiske i driftsplanområdet. Finansiering av aktuelle tiltak vil derfor i det vesentlige måtte skje med eksterne midler. Egeninnsats fra berørte grunneiere/grunneierlag og dugnadsinnsats fra ulike interesseorganisasjoner vil også være et avgjørende element.

Økonomiske bidrag til gjennomføring av aktuelle tiltak kan bl.a. søkes hos:

- Nordre Land kommune.

Som vilkår i kgl. res. av 26. juli 1985 med tillatelse til Oppland Energiverk erverv og regulering m.v. for kraftutbygging i Dokkavassdraget er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Nordre Land kommune til opphjørp av fisket i kommunen. Pr. 2004 er beløpet kr. 57 909,-. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

Som vilkår i kgl. res. av 12. januar 1995 med tillatelse til Foreningen til Randsfjordens Regulering til fortsatt regulering av Randsfjorden er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Nordre Land kommune til opphjørp av fisk/vilt/friluftsliv. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

- Søndre Land kommune

Som vilkår i kgl. res. av 26. juli 1985 med tillatelse til Oppland Energiverk erverv og regulering m.v. for kraftutbygging i Dokkavassdraget er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Søndre Land kommune til opphjørp av fisket i kommunen. Pr. 2004 er beløpet kr. 24 818,-. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

Som vilkår i kgl. res. av 12. januar 1995 med tillatelse til Foreningen til Randsfjordens Regulering til fortsatt regulering av Randsfjorden er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Søndre Land kommune til opphjørp av fisk/vilt/friluftsliv. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

- Gran kommune

Som vilkår i kgl. res. av 12. januar 1995 med tillatelse til Foreningen til Randsfjordens Regulering til fortsatt regulering av Randsfjorden er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Gran kommune til opphjørp av fisk/vilt/friluftsliv. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

- Jevnaker kommune

Som vilkår i kgl. res. av 12. januar 1995 med tillatelse til Foreningen til Randsfjordens Regulering til fortsatt regulering av Randsfjorden er regulanten pålagt å innbetale et årlig beløp til Jevnaker kommune til opphjørp av fisk/vilt/friluftsliv. Midlene skal nyttes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

- Oppland fylkeskommune/Miljøverndepartementet.

Tilskudd til friluftslivstiltak. Målet med tilskuddsordningen er å medvirke til stimuleringsstiltak og holdningsskapende arbeid for friluftsliv blant barn og unge. Målgruppa for ordningen er lokale lag og foreninger. Søknader rettet hit krever dermed et samarbeid med lokale interesseforeninger.

- BU-midler/Innovasjon Norge

Bygdeutviklingsmidlene er ulike tilskuddsordninger med formål å legge til rette for næringsutvikling som danner grunnlag for langsiktig og lønnsom verdiskaping med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt.

8. Litteratur

- Aa, A.R. 1983. *Dokka. Beskrivelse av kvartærgeologisk kart 1816 IV*. Norges geologiske undersøkelser 383: 1-61.
- Berdal, A.B. 1986. *Skjønn Dokka. Vannførings- og vannstandsforhold*. Ingeniør A.B.Berdal A/S. Rapport.
- Bjørlykke, A. 1979. *Gjøvik og Dokka. Beskrivelse til de bergrunnsgeologiske kart 1816 I og 1816 IV*. Norges geologiske undersøkelser 344: 1-48.
- Brabrand, Å., Brittain, J. E. & S. J. Saltveit 1989. *Konsesjonsbetingede undersøkelser i Dokkavassdraget: Bunndyr, tetthet av ørretunger og livssyklusstudier av strømsik, Oppland fylke*. LFI rapport 111.
- Brabrand, Å., Saltveit, S. J. og T. Bremnes 1996. *Fiskeribiologiske undersøkelser i Dokka etter 5 års regulering*. LFI rapport 163/1996.
- Buskerud Utmark- og Arealplan DA, 2007. *Sluttrapport fra prøvefiske med storruse i Dokkadeltaet, nordre Randsfjord*. Rapport
- Dervo, B., Taugbøl, T. og Skurdal, J, 1996. *Storørret i Norge. Status, trusler og erfaringer med dagens forvaltning*. Østlandsforskning 10/1996
- Direktoratet for naturforvaltning, 2002. *Forvaltning av fiske i innsjøer med fritt midtparti*. DN utredning 2002-2
- Eknæs, Å. 1975. *Jakt og fiske i Land*. Forelesning for Universitetssirkel i lokalhistorie.
- Enge, K. 1956. *Undersøkelse av de systematiske forhold hos sik i Randsfjorden*. Hovedfagsoppgave i zoologi, Universitetet i Oslo.
- Enge, K. 1959. *Om siken i Randsfjorden*. Fauna 12: 123-135
- Engen, E. K. 1980. *Fluvialgeomorfologisk inventering i de nedre delene av Etna og Dokka*. Kontaktutvalget for vassdragsreguleringer. Univ.Oslo. Rapport 80/02: 59-101
- Eriksen, H. 2000. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1999*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 3-1999.
- Eriksen, H. og O. Hegge 1992. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1991*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 13-1992
- Eriksen, H. og O. Hegge 1993. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1992*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 5-1993
- Eriksen, H. og O. Hegge 1994. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1993*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 10-1994
- Eriksen, H. og O. Hegge 1995. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1994*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 10-1995
- Eriksen, H., Lindås, O. R. og O. Hegge 1998. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1997*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. Rapport 4-1998
- Eriksen, H., Lindås, O. R., Hegge O. og P. E. Jensen 1996. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1995*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 6-1996

- Eriksen, H. og S. I. Wien 1999. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1998*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavd. rapport 4-1999.
- Fjeldset, Ø., Hegge, O., Johansson, S., Kristensen, B., Romundstad, A.J. og Ødegård, F.E. 2002. *Forvaltning av fiske i innsjøer med fritt midtparti*. DN-utredning 2002-2
- Fylkesmannen i Oppland. Udatert I. *Fiske i Randsfjorden*. Brosjyre
- Fylkesmannen i Oppland. Udatert II. *Dokkadeltaet naturreservat*. Brosjyre
- Fylkesmannen i Oppland, 2006. *Forslag til forvaltningsplan for Dokkadeltaet naturreservat*. Høringsutkast.
- Gregersen, F. 2002. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 2001*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport 4/2002.
- Gregersen, F., Aass, P. og Johnsen, S. 2006. *Fangstregistreringer i regulerte vassdrag i Oppland – foreløpig rapport*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Notat 2006.
- Gregersen, F. og H. Eriksen 2001. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 2001*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport 3/2001.
- Gjessing, J. 1980. *Fluvialgeomorfologisk befarings i Etnas og Dokkas nedbørfelt*. Kontaktutvalget for vassdragsreguleringer. Univ.Oslo. Rapport 80/02: 1-59
- Garnås, E., Hegge, O., Kristensen, B., Næsje, T., Skurdal, J., Veie-Rosvoll, B., Dervo, B., Fjeldseth, Ø. og Taugbøl, T. 1996. *Forslag til forvaltningsplan for storørret*. DN-utredning 1997-2
- Gregersen, F. 2003. *Fisketrapper i Oppland – status 2002*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen: rapp. 3/03.
- Gregersen, F., Johnsen, S. og Hegge, O. 2007. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 2006*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. nr. 4/07, 44 s.
- Halvorsen, G., Storeid, S.E. og Walseng, B. 1996. *Dokkadeltaet – ferskvannsbioologiske konsekvenser av kraftutbygging i Dokka-vassdraget*. NINA oppdragsmelding 437.
- Hegge, O. og Skurdal, J. 1989. *Fiske i Dokka 1988*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen: rapp. 22/89
- Hegge, O., Qvenild, T. og Skurdal, J. 1990. *Auren i Randsfjorden, Vigga og Dokka*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen: rapp. 2/90.
- Hegge, O., Qvenild, T. og Skurdal, J. 1990. *Sikfisket i Randsfjorden 1978-1988*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen: rapp. 10/90.
- Hegge, O., Eriksen, H. og J. Skurdal 1991. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1990*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavd. rapport 9-1991
- Hegge, O. og J. Skurdal 1990. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1989*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavd. rapport 7-1990.
- Hindar, K. og Balstad, T. 1996. *Genetisk analyse av storørret og elveørret i Dokka*. Rapp. Lab. Ferskv. Økol. Innlandsfiske, Universitetet i Oslo
- Johnsen, S. og Hesthagen, T. 2004. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 2003*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavd. rapport 3-2004.
- Johnsen, S. og Rustebakke, A. 2005. *Storørreten i Randsfjorden*. Fylkesmannen i Oppland,

- Johnsen, S. 2005. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland-fagrapport 2004*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. nr. 7/05
- Johnsen, S. 2006. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland-fagrapport 2005*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. nr. 2/06.
- Kistefos Skogtjenester as 2010: *Randsfjorden – allmenn tilgjengelighet*.
- Kraabøl, M. og Arnekleiv, J.V. 1998. *Telemetristudier over gytevandrende ørret fra Randsfjorden i Dokka/Etna, Oppland, 1997*. Vitenskapsmuseet Rapp. Zoll. Ser. 1998.1
- Kraabøl, M. og Arnekleiv, J.V. 2000. *Telemetristudier over gytevandrende storørret fra Randsfjorden og opp i Etna og Dokka, Oppland. Oppsummering fra 1997 og 1998*. Vitenskapsmuseet Rapp. Zoll. Ser. 2000, 2.
- Kraabøl, M. og Arnekleiv, J.V. 2002. *Lokkeflommer og oppvandring av gytefisk i elvesystemet Etna og Dokka i 2000*. Vitenskapsmuseet Zoologisk Notat 2002, 4.
- Kålås, J.A., Viken, Å. og Bakken, T. (red) 2006. *Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway.
- Landbruks- og matdepartementet. 2006:*Handlingsplanen for innlandsfiske*
- Lindem, T. 1980. *Fiskeribiologiske undersøkelser i forbindelse med reguleringsplanene for vassdragene Etna og Dokka, Oppland. II. Registrering av fisk i Randsfjorden ved hjelp av hydrostatisk utstyr*. Rapp. Lab. Ferskvannssøk. Innlandsfiske, Oslo, 45.
- Lindås, O. R., Eriksen, H. og Hegge, O. 1996. *Fiskeribiologiske undersøkelser i Randsfjorden og Dokka-Etna etter regulering av Dokka*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen: rapport 8/96.
- Lindås, O. R., Eriksen, H. og O. Hegge 1997. *Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland - Fagrapport 1996*. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernadv. rapport 2-1997.
- Løvstad, Ø. 2009. *Vassdragsovervåking i Randsfjorden og sidevassdrag 2009*. Limno-Consult.
- Løvstad, Ø. 2011. *Vassdragsovervåking i Randsfjorden 2011*. Limno-Consult.
- Løvik, J.E., Kjellberg, G. og Brettum, P. 2005. *Overvåking av vannkvalitet og biologiske forhold i Randsfjorden med tilløpselver. Samlerapport for 2001-2004*. NIVA-rapport LNR 4957-2005
- Løvik, J.E. og Kjellberg, G. 2006. *Overvåking av vannkvalitet og biologiske forhold i Randsfjorden med tilløpselver. Rapport for 2005*. NIVA-rapport LNR 5170-2006
- Løvstad, Ø. 2011. *Vassdragsovervåking i Randsfjorden 2011*. Limno-Consult , Norwegian Institute of Applied Limnology
- Moen, A. 1998. *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk. Hønefoss. 200 s.
- Nielsen, P. S., Brittain, J., Saltveit, S. J. og Brabrand, Å. 1985. *Randsfjorden: undersøkelser og vurdering av fiskeribiologiske forhold*. LFI, rapport nr. 79
- NIVA. 1981. *Dokka-Etna-vassdraget. Undersøkelser i forbindelse med plan om kraftutbygging. Vannkvalitet*. NIVA O-77102. 90 s.
- Norges Vassdrags og Energidirektorat, region Øst. 1998. *Forebygging mot Randsfjorden. Beskrivelse av aktuelle parseller for erosjonssikring*. Notat
- Norges Vassdrags og Energidirektorat, region Øst. 2004. *Elveforbygginger i Nordre Land kommune*. Notat datert 18.3.04

- Rustadbakken, A. 2003. *Prosjekt Randsfjordfisk – en vurdering av fiskeforsterkningstiltak etter reguleringen av Randsfjorden*. Naturkompetanse AS. 2004-1
- Saltveit, S.J. 1981. *Fiskeribiologiske undersøkelser i forbindelse med reguleringsplanene for vassdragene Etna og Dokka, Oppland. IV. Bunndyr i elvene Etna og Dokka*. Rapp. Lab. Ferskvannsök. Innlandsfiske, Oslo, 47.
- Sigmond, E.M.O., Gustavson, M. & Roberts, D. 1984. *Berggrunnskart over Norge*. Norges geologiske undersøkelser.
- Skurdal, J., Hegge, O. og Taugbøl, T. 1992. *Ernæring hos storørret i Mjøsa, Randsfjorden og Tyrifjorden*. I: Nordisk seminar om forvaltning av storørret. DN-rapport 1992-4
- Styrvold, J.O., Brabrand, Å. og Saltveit, S.J. 1981. *Fiskeribiologiske undersøkelser i forbindelse med reguleringsplanene for vassdragene Etna og Dokka, Oppland. III. Studier på ørret og sik i Randsfjorden og elvene Etna og Dokka*. Rapp. Lab. Ferskvannsök. Innlandsfiske, Oslo, 46.
- Qvenlid, T. 1979. *Fisket i Randsfjorden 1978*. Rapport fra fiskerikonsulenten i Øst-Norge.
- Qvenlid, T. 1979. *Oppflæfisket i Randsfjorden 1979*. Rapport fra fiskerikonsulenten i Øst-Norge.
- Qvenlid, T. 1980. *Fisket i Randsfjorden 1978 – 80*. Fauna 34.

9. Vedlegg

Vedlegg 1. Fiskeforskrift for Randsfjorden med ifallende elver.

Forskrift om fiske i Randsfjorden med ifallende elver og bekker, Jevnaker, Gran, Søndre Land og Nordre Land kommuner, Oppland.

Fastsatt av Fylkesmannen i Oppland 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 34, jf. kgl.res. av 27. november 1992 nr. 877.

Forskriften gjelder så langt aure fra Randsfjorden går opp. I Dokka gjelder forskriften opp til Helvetesfoss (UTM: 32V 55690 674856) og i Etna opp til Høljerast (UTM: 32V 54339 674378). Randsfjordens sørgrense defineres som reguleringsdammen ved Bergerfoss.

§ 1. Redskapsbruk

Det er kun tillatt å bruke stang (herunder dregg og håndsnøre), pilk med krok beregnet på å slukes av fisken, flueoter, faststående garn med høyde inntil 6 m, kastenot som landdras, bunnsatt line og ruse (teine) uten ledegarn. Håv og klepp kan brukes som hjelperedskap til landing av fisk. All angivelse av maskeviddestørrelse i denne forskrift er avstand fra knute til knutes midtpunkt målt i våt tilstand. I tillegg er maskevidder oppgitt som omfar.

Storruse (ruse med ledegarn) og mjæl kan benyttes til fangst av alle arter med unntak av aure og røye.

Hagle kan benyttes til skyting av gjedde, med unntak av de områder hvor bruk av skytevåpen er forbudt i henhold til vernebestemmelser etter naturvernloven (Dokkadeltaet naturreservat, Fluberg fuglefredningsområde, Røykenvik fuglefredningsområde). Ved skyting av gjedde er bruk av blyhagl forbudt.

I elver og bekker er det forbudt å bruke andre redskaper enn stang. Håv og klepp kan brukes som hjelperedskap til landing av fisk. Unntak jf. § 5.

§ 2. Fredningsbestemmelser

I elver og bekker hvor det gyter aure fra Randsfjorden er alt fiske forbudt f.o.m. 1. september t.o.m. 30. april. Unntak jf. § 5.

I Randsfjorden nærmere alle elve- og bekkeos hvor det gyter aure enn 200 m, er fiske med alle typer bunden redskap forbudt f.o.m. 15. august t.o.m. 30. april (unntak jf. § 4 og § 5). Følgende elver har større ospartier som omfattes av forbudet (unntak jf. § 5):

- Lomsdalselvas osparti definert som området fra Lomsdalselva og ut til en rett linje mellom Kleivodden (UTM: 32V 57232 671879) og Leirbakkvika (UTM: 32V 57144 671807).
- Bjoneelvas osparti definert som området fra Bjoneelva og ut til en rett linje mellom Søndre Kirkeby (gammel steinbrygge) (UTM: 32V 57140 670969) og odden utenfor Bjoneberget (UTM: 32V 57112 671052).
- Gullerudeltas osparti definert som området fra Gullerudelva og ut til en rett linje mellom Karte (UTM: 32V 58017 670440) og Odden (UTM: 32V 58026 670401).
- Viggas osparti definert som en rett linje mellom Skreitangen (UTM: 32V 57934 670048) og Bjørndalen (UTM: 32V 58095 669924).

I Dokka-Etnas osparti i Randsfjorden, definert som området sør for en rett linje fra Ytre Våtbekkens utløp (UTM: 32V 56223 674007) til Tingvoll (UTM: 32V 56265 674128) og ut til sørgrensen for Dokkadeltaet naturreservat (linjen mellom UTM: 32V 56453 674006 og 32V 56429 674070), er alt fiske med bunden redskap ut over det som er tillatt etter § 4 og § 5 forbudt.

På strekningen fra Gullerudeltas osparti (UTM: 32V 58026 670401) og sør til Nordleire (UTM: 32V 57947 670279) er alt fiske forbudt i en sone fra land og 100 m ut i Randsfjorden i perioden f.o.m. 1. oktober t.o.m. 15. november.

§ 3. Garnfisket i Randsfjorden

Flytegarn skal ha maskevidde mindre eller lik 31 mm (20 omfar). Bunnsatte garn med høyde større enn 2 m skal ha maskevidder mindre eller lik 31 mm (20 omfar) eller større eller lik 63 mm (10 omfar). Bunngarn med høyde over 2 m og maskevidde større eller lik 63 mm (10 omfar) skal være av

spunnet nylon, og det kan maksimalt benyttes en garnlengde på 100 m pr. båt av denne garntypen. For bunnsatte garn med høyde mindre eller lik 2 m gjelder ingen begrensninger i garnmengde eller maskevidde.

Spesielle begrensninger i Flubergsundet:

I Flubergsundet sør for en rett linje mellom Nes (UTM: 32V 56704 673889) og Kristenstugua (UTM: 32V 56758 673910) og nord for en rett linje over fjorden fra sørspissen av Husodden (fra UTM: 32V 56783 673505 til UTM: 32V 56855 673518) skal bunnsatte garn med høyde over 2 m ha maskevidde mindre eller lik 31 mm (20 omfar). Ved Fluberg bru er alt garnfiske utenfor en avstand på 25 m fra land forbudt i en sone fra 100 m sør for brua til 100 m nord for brua. Brufyllingen regnes i denne sammenheng ikke som land.

§ 4. Fiske med storruse i Randsfjorden

Fiske med storruse i Randsfjorden er tillatt for fangst av alle fiskearter med unntak av aure og røye. Storruse skal etterses minst hver 3. dag. Aure og røye fanget i storruse skal umiddelbart slippes ut ved ettersyn av rusa. I Dokka-Etnas osparti i Randsfjorden (jf. § 2, 3. ledd) er fiske med storruse kun tillatt i perioden f.o.m. 20. september t.o.m. 9. juli.

§ 5. Fisket med bundne redskaper og faststående redskaper i Dokka-Etna, Lomsdalselva, samt deres ospartier

Garnfiske i Dokka-Etnas osparti i Randsfjorden (jf. definisjon i § 2, 3. ledd), i Dokka-Etna opp til samløpet mellom Dokka og Etna (UTM: 32V 55755 674422) og i Etna på strekningen fra samløpet med Dokka og opp til Høljerast er tillatt f.o.m. 1. april t.o.m. 9. juli. Minste tillatte maskevidde under dette fisket er 35 mm (18 omfar). I perioden f.o.m. 20. september t.o.m. 9. juli er fiske med ruse, storruse og mjæl tillatt etter andre arter enn aure og røye. Storruse og mjæl skal etterses minst hver 3. dag og ev. aure eller røye skal straks slippes ut ved ettersyn. I Dokka fra samløpet med Etna og opp til Helvetesfoss er alt fiske med bundne eller faststående redskap forbudt.

I Dokka-Etnas osparti i Randsfjorden (jf. definisjon i § 2, 3. ledd), og i Dokka-Etna opp til samløpet mellom Dokka og Etna (UTM: 32V 5576 67444) er garnfiske også tillatt i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 14. august. Det er kun tillatt å nytte garn av spunnet nylon og med maksimal lengde 25 m. Det kan maksimalt brukes 1-2 garn pr. eiendom pr. natt (1 garn inntil 400 m strandlinje og 2 garn for mer enn 400 m strandlinje), og garnfiske er begrenset til fra søndag kl. 18.00 - fredag kl. 10.00. Med eiendom menes grunn som eies av samme eier(e) uansett antall gårds- og bruksnr. Det er ikke tillatt å ha stående garn ute mellom kl. 10.00 og kl. 18.00. Minste tillatte maskevidde er 35 mm (18 omfar).

I perioden f.o.m. 20. september t.o.m. 10. november er fiske etter sik tillatt i Dokka-Etna opp til samløpet mellom Dokka og Etna (UTM: 32V 55755 674422), i Lomsdalselva opp til bru på rv 245 (UTM: 57126 671880), og i de to elvenes ospartier i Randsfjorden (jf. § 2, 2. og 3. ledd). Til dette fiske kan det nyttes håv, kastenot og faststående garn med største tillatte maskevidde 31 mm (20 omfar). Aure fanget under dette fisket skal straks, og mest mulig uskadd, settes ut igjen.

Ved garnfiske i elv skal det være et friløp i elva i tilknytning til midtstrømslinjen (djupålen) på minst 1/3 av elvens bredde målt ved midlere sommervannføring (jf. § 35 og § 36 i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.). I denne forskriften defineres området nord for en rett linje fra Våtbekkens utløp (UTM: 32V 56191 674037) til Tingvoll (UTM: 32V 56265 674128) som elv, og omfattes av reglene om friløp.

§ 6. Merking

Faststående redskap skal merkes med bøye i begge (alle) ender og ha eiers navn, adresse og telefon-nummer. Bøyene skal være minimum 25 cm i diameter og være av godt synlig farge.

§ 7. Slukfisket i Randsfjorden

Ved slukfiske i Randsfjorden er det kun tillatt å bruke 4 sluk pr. båt.

§ 8. Minstemål

Aure av mindre lengde enn 35 cm, målt fra snutespiss til ytterste haleflik, skal straks, og mest mulig uskadd, settes ut igjen.

§ 9. Dispensasjon

Fylkesmannen kan gi dispensasjon fra disse forskrifter.

§ 10. Kontroll og straffeansvar

Alle plikter å la fiskeoppsynet kontrollere at utøvelsen av fisket skjer forskriftsmessig (jf. § 42 i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.). Brudd på disse forskriftene er straffbart (jf. § 49 i lov om laksefisk og innlandsfisk m.v. nr. 47).

§ 11. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 1. mars 2003. Samtidig oppheves fiskeforskrift av 29. april 1991 nr. 255 for Randsfjorden med ifallende elver og bekker, Jevnaker, Gran, Søndre og Nordre Land kommuner, Oppland fylke.

Databasen sist oppdatert 10. jan 2007

Vedlegg 2.

INNHold

Forskrift om motorferdsel, Nordre Land kommune, Oppland.

1. Motorferdsel i vann og vassdrag.

A. Generelt.

B. Felles bestemmelser for Randsfjorden i Jevnaker, Gran, Søndre Land og Nordre Land kommuner.

2. Ikrafttredelse.

Forskrift om motorferdsel, Nordre Land kommune, Oppland.

Fastsatt av Nordre Land kommunestyre 31. august 1993 med hjemmel i lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag.

1. Motorferdsel i vann og vassdrag.

A. Generelt.

Med hjemmel i lovens § 4 siste ledd er bruk av motorfartøy i vann og vassdrag forbudt i Nordre Land uavhengig av innsjøen eller vassdragets størrelse.

Unntatt fra dette er:

1. Bruk av registrert småbåt med påhengsmotor inntil 6 hk i forbindelse med fiskerettighetshavers garnfiske i Akksjøen, Synnfjorden og den del av Dokkfløy som ligger i Nordre Land.
(Båtene skal ha påført registreringsnr. i henhold til forskrift om registrering av småbåter).
2. Bruk av motorfartøy på Randsfjorden, med de begrensninger som går fram av pkt. 1.B. i denne forskrift.
3. Nødvendig transport i forbindelse med offentlig forskning og oppsynsvirksomhet.

B. Felles bestemmelser for Randsfjorden i Jevnaker, Gran, Søndre Land og Nordre Land kommuner.

- 1.0. Med Randsfjorden menes i denne sammenheng området fra Randsfjorden bru i syd, til en linje trukket fra Ertnesodden (Lands Sag) til Mikkeltstuen i nord.
- 2.0. Fartsgrenser: 5 – fem – knop er største tillatte hastighet innenfor en avstand av 100 m fra land, båthavner, brygger o.l. på Randsfjorden.
- 3.0. Forbud mot motorisert ferdsel: Hvor offentlig badeplass/friområde er merket med merkebøyer, er motorisert ferdsel innenfor disse merkebøyerne forbudt.
Merkebøyerne og deres plassering skal tilfredsstillende de krav som er angitt i Sjøfartsdirektoratets forskrifter av 23. mai 1968 om fartsgrenser for motorfartøyer m.v. ved badeområder og om oppmerking av badeplasser, § 2, jfr. § 3b.
- 4.0. Motorferdsel med husbåt er ikke tillatt.
- 5.0. Bruk av luftfartøy på vann og is er ikke tillatt utover det som er hjemlet direkte i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og generelle tillatelser som den enkelte kommune har bestemt i medhold av § 5 i denne loven.
- 6.0. Dokkadeltaet naturreservat:

For området nord for en linje trukket fra Ertnesodden til Mikkeltstuen (se pkt. 1) til elvedelet mellom østre og vestre hovedelv ved Storsanden gjelder følgende regler:

6.1. Fartsgrenser:

For hele området er 5 – fem – knop største tillatte hastighet.

6.2. Forbud mot motorferdsel:

I tiden 15. mars til 1. juni er motorferdsel generelt forbudt i deltaet, med unntak av merket båtled til båtplass ved Våten, vestre hovedelv til båtplass ved Tørristuen og østre hovedelv til Skøyen. (Med deltaet menes farbart vassdrag mellom øyene i elva og nord i Randsfjorden og en avstand fra disse på 100 m ut i fjorden).

6.3. Forøvrig gjelder de samme regler som for Randsfjorden (jfr. pkt. 4 og 5).

2. Ikrafttredelse.

Denne forskrift trer istedet for forskrift vedtatt av Nordre Land kommunestyre den 29. juni 1981 og trer i kraft fra kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Vedlegg 3.

Fredningsforskrift for Dokkadeltaet naturreservat.

Forskrift om fredning av Dokkadeltaet naturreservat, Søndre Land og Nordre Land kommuner, Oppland. Fastsett ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990. Fremmet av Miljøverndepartementet.

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jfr. § 10 og § 21, § 22 og § 23, er et våtmarksområde i nordenden av Randsfjorden og nedre del av Dokka og Etna elver i Søndre Land og Nordre Land kommuner i Oppland fylke, fredet som naturreservat ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990 under betegnelsen Dokkadeltaet naturreservat.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.:

Søndre Land kommune:

4/1, 4/3, 4/5, 5/1, 7/1, 7/5, 8/2, 9/1, 11/1, 13/1, 15/10, 20/1, 20/7,54, 20/14, 21/1,2, 21/6,7, 22/1, 22/3, 22/4, 22/6, 22/9, 22/14, 22/26,28,29, 22/30, 22/31, 22/32,33, 22/34, 24/1, 24/3.

Nordre Land kommune:

133/6, 133/10, 133/11,14, 133/16, 133/18,30,37,55, 133/31, 133/47, 136/2, 142/3,7, 142/5, 142/8, 142/9, 142/10, 142/12,13, 142/14, 142/25, 142/26, 143/1,3, 143/2,6, 143/4,11, 143/7, 143/8, 143/12, 143/13, 143/14, 143/27, 144/3, 144/15, 144/18, 145/1, 145/3, 145/4, 145/5, 145/6.

Reservatet dekker et areal på ca. 3.665 dekar, hvorav ca. 670 dekar er landareal.

Grensene for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet september 1990. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Søndre Land og Nordre Land kommuner, hos fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka der de går over land og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare et stort og variert våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, særlig av hensyn til trekkende og hekkende vannfugl.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser (jfr. dog punktene V og VI):

1. All vegetasjon i vann og på land er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse.
Nye plantearter må ikke innføres.
2. Alt vilt herunder deres hi, reir og egg er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, jfr. viltlovens § 3. Jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt.
Utsetting av vilt er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Oppstillingen er ikke uttømmende.
4. I tida f.o.m. 15. mars t.o.m. 31. oktober er motorisert ferdsel til vanns og til lands samt lågtflyging under 800 fot over reservatet forbudt, herunder gjelder også bruk av modellbåter og modellfly samt brettseiling.

I tida f.o.m. 15. mars t.o.m. 31. oktober er all ferdsel på tørrlagte mudderbankområder forbudt.

Camping, teltslagning og oppsetting av kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. drift av eksisterende jordbruksareal i samsvar med tradisjonelle driftsmater, herunder:
 - motorisert ferdsel

- vedlikehold av landbruksveger
 - vedlikehold av driftsbygninger
 - vedlikehold og oppsetting av gjerder
 - vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet
 - gjødsling og bruk av kjemiske plantevernmidler
3. tradisjonell slått og beiting, herunder nødvendig bruk av gjeterhund
 4. sanking av bær og matsopp.
 5. fiske etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter gitt i medhold av dette
 6. bruk av motorbåt korteste veg fra fortøyningsplass ut av reservatet og omvendt, fortrinnsvis i det vestre hovedløpet, når farten er under 5 knop og det vises spesiell aksomhet overfor fuglelivet
 7. bruk av motorbåt f.o.m. 1. juni og ut året i forbindelse med lovlig fiske for grunneiere og bruksberettigede
 8. bruk og vedlikehold av eksisterende småbåthavn
 9. vedlikehold av eksisterende hytter
 10. vedlikehold av vann- og kloakkledninger etter at forvaltningsmyndigheten er varslet
 11. tømmerfløting.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til

1. felling av vilt som forårsaker vesentlig skade, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter.
2. etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer.
3. fjerning av vegetasjon som er vertsplanter for skadeorganismer i jordbruket.
4. kontrollert uttynning/høydereduksjon av skog og kratt som er til ulempe for jordbruket.
5. hogst av ved til eget bruk for grunneierne.
6. bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg.
7. vedlikehold av eksisterende forbygginger
8. oppdyrking av tidligere oppdyrkede arealer på Bergsrønningen
9. mindre uttak av masse i deltaets øvre deler for nødvendig opprensning og stabilisering av elveleiet.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides skjøtelsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Oppland.

X

Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

Midlertidig vernevedtak for Dokkadeltaet naturreservat, Søndre Land kommune av 24. mars 1988 nr. 315 er opphevet.

Vedlegg 4.

Forskrift om fredning av Røykenvika fuglefredningsområde, Gran kommune, Oppland.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990. Fremmet av Miljøverndepartementet.

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 14, 2. ledd og § 9, jfr. § 10 og §§ 21, 22, og 23, er fuglelivet og fuglenes livsmiljø i Røykenvika i Gran kommune, Oppland fylke, fredet ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990 under betegnelsen Røykenvika fuglefredningsområde.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 57/1, 59/1, 59/2, 60/1, 61/1, 61/2, 61/3, 61/6, 111/1,5, 111/6, 111/11, 113/2, 113/7.

Fuglefredningsområdet dekker et areal på ca. 721 dekar, hvorav ca. 8 dekar er landareal.

Grensene for fuglefredningsområdet framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet september 1990. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Gran kommune, hos fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for fuglefredningsområdet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til trekkende vannfugl.

IV

For fuglefredningsområdet gjelder følgende bestemmelser (jfr. pkt. V og VI):

1. Vegetasjon som er viktig for fuglenes livsmiljø, er fredet mot enhver skade og ødeleggelse.
2. Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødigg forstyrrelse (jfr. viltloven § 3). All jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt i fuglefredningsområdet. Utsetting av vilt er ikke tillatt. For øvrig gjelder viltlovens bestemmelser og forskrifter.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø, som f.eks. drenering og annen form for tørrlegging, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. I tida f.o.m. 15. april t.o.m. 19 mai og i tida f.o.m. 1. august t.o.m. 31. oktober er all fersel på tørrlagte mudderbankområder og motorisert ferdsel til lands og til vanns, samt lågtflyging under 800 fot, forbudt, herunder gjelder også bruk av modellbåter og modellfly samt brettseiling.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyn-, skjøtsel- og forvaltningsøyemed.
2. tradisjonell slått og beiting.
3. vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.

4. vedlikehold og oppføring av gjerder.
5. fiske etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrift gitt i medhold av dette.
6. bruk av båt i samband med eksisterende småbåthavn og andre båtplasser fra fortøyningsplass og ut av fuglefredningsområdet og omvendt når farten er under 5 knop og det blir vist spesiell aktsomhet overfor fuglelivet.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. felling av vilt som forårsaker vesentlig skade, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter.
2. etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer.
3. bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg.
4. tilrettelegging og utbygging av Ulsnestangen friluftsområde.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides skjøtelsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strir mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Oppland.

X

Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

Vedlegg 5.

Forskrift om fredning av Fluberg fuglefredningsområde, Søndre Land

kommune, Oppland.Fastsatt ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 20 nov 1997 nr. 1217.

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 14, 2. ledd og § 9, jfr. § 10 og §§ 21, 22, og 23, er fuglelivet og fuglenes livsmiljø ved Randsfjorden i Fluberg i Søndre Land kommune, Oppland fylke, fredet ved Kronprinsreg.res. av 12. oktober 1990 under betegnelsen Fluberg fuglefredningsområde.

Med hjemmel i kgl.res. av 3. juli 1987 nr. 572 og Miljøverndepartementets delegasjon av 3. november 1988 er forskriften for Fluberg fuglefredningsområde endret ved Direktoratet for naturforvaltnings vedtak av 20. november 1997.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 7/1, 8/1, 11/1, 11/10, 11/22, 12/1, 13/7, 13/8, 13/29.

Fuglefredningsområdet dekker et areal på ca. 689 dekar, hvorav ca. 1 dekar er landareal.

Grensene for fuglefredningsområdet framgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet september 1990. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Søndre Land kommune, hos fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for fuglefredningsområdet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til trekkende vannfugl.

IV

For fuglefredningsområdet gjelder følgende bestemmelser (jfr. pkt. V og VI):

1. Vegetasjon som er viktig for fuglenes livsmiljø, er fredet mot enhver skade og ødeleggelse.
2. Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (jfr. viltlovens § 3). All jakt, fangst, bruk av skytevåpen samt slipp av hund er forbudt i fuglefredningsområdet. Utsetting av vilt er ikke tillatt. For øvrig gjelder viltlovens bestemmelser og forskrifter.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø, som f.eks. drenering og annen form for tørrlegging, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. I tida f.o.m. 15. april t.o.m. 19 mai er all fersel på tørrlagte mudderbankområder og motorisert ferdsel til lands og til vanns, samt lågtflyging under 800 fot, forbudt, herunder gjelder også bruk av modellbåter og modellfly samt brettseiling.

V

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for

1. gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyn-, skjøtsel- og forvaltningsøyemed.
2. tradisjonell slått og beiting.
3. vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
4. vedlikehold og oppføring av gjerder.
5. vedlikehold av eksisterende forbygginger, etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
6. vedlikehold av eksisterende veg.
7. sanking av bær og matsopp.
8. fiske etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter gitt i medhold av dette.
9. grunneiernes og bruksberettigedes ferdsel i forbindelse med næringsvirksomhet.
10. bruk av motorbåt korteste veg gjennom fuglefredningsområdet når farten er under 5 knop og det blir vist spesielt aktsomhet overfor fuglelivet.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. felling av vilt som forårsaker vesentlig skade i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter.
2. etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer.
3. bygging av pumpehus og legging av ledninger for vanningsanlegg.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides skjøtselsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strir mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Oppland.

X

Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

Vedlegg 6.

Forskrift om fredning og fangst av ferskvannskreps (*Astacus Astacus*), Oppland

Hjemmel: Fastsatt av fylkesmannen i Oppland 19. juli 2011 med hjemmel i forskrift 26. juni 2009 nr. 851 om fiske etter innlandsfisk mv. og fangst av kreps (innlandsfiskeforskriften) § 3 annet ledd, jf. lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.

§ 1. Fisketid

Fangst av kreps er kun tillatt fra 6. august kl. 18.00 til og med 15. september. Utenom denne perioden er det forbudt å fange eller drepe kreps, og å bruke, sette ut eller la bli stående redskap som er innrettet til slik fangst.

§ 2. Minstemål

Kreps som er kortere enn 9,5 cm *målt fra pannehornet til midtre halevifte*, må ikke oppbevares, gis bort, selges, kjøpes, mottas, fjernes fra vassdraget eller drepes, men settes ut i vannet eller elva hvor den er tatt opp. All sortering av kreps skal enten foregå i båten eller ved strandkanten.

§ 3. Krepseåte og utstyr brukt ved fangst av kreps

Det er bare tillatt å bruke åte som kommer fra samme lokalitet som det fiskes i. Krepseteiner, båter og annen fiskeredskap skal være helt tørre eller desinfiseres før de tas i bruk i ny lokalitet.

§ 4. Bestandsvurdering

Rettighetshaver plikter å ha tilstrekkelig kunnskap for å vurdere om krepsebestanden tåler beskatning før krepsing tillates. Slik kunnskap kan erverves for eksempel ved føring av fangstoppgaver, prøvekrepsing og fangststatistikk. Fylkesmannen kan be om at slik statistikk frambringes ved behov.

§ 5. Brudd på forskrift

Brudd på disse forskrifter er straffbart, jf. § 49 i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv.

§ 6. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 6. august 2011.